LIET. BIBLIOT. TARNYBOS DOVANA

Europos LIETUVIS

Nr. 23(614). 1960. VI. 8 — Londonas, 1960 metų, birželio mėn., 8 d. — XIV metai

PADDINGTON, W.2 GREAT BRITAIN PAID 1½D 9 JUN 60

NAUJI VIDAUS SUSISTUMDYMAI

(E) Taip staiga Chruščiovo išardyta Viršūnių konferencija Paryžiuje nebuvo pripuolama, o turėjo gilesnes priežastis, aiškiai pasireiškusias komunistiniame bloke konferencijos išvakarėse.

Jau švenčiant 90 metų nuo Lenino gimimo dienos sukaktį, balandžio 22 d., ryškiai iškilo skirtinga Sovietų Sąjungos ir komunistinės Kinijos Rytų-Vakarų koegzistencijos interpretacija.

Komunistinės Kinijos stebėtojas Kangčengas vasario mėn. įvykusiame Maskvoje Varšuvos pakto atstovų suvažiavime pareiškė, kad JAV buvo ir lieka didžiausias komunizmo priešas, ir kartu įsakmiai pabrėžė, kad bet kokios sutartys (jis turėjo galvoj būsimąją Paryžiaus Didžiųjų konferenciją), sudarytos be Kinijos dalyvavimo, bus neefektyvios ir negaliojančios komunistinės Kinijos atžvilgiu. Kinijos balsui Chruščiovas negalėjo likti kurčias.

Po gegužės 1-sios dienos šventės įvyko daug pasikeitimų Sovietų kariuomenės vadovybėje, kurie, be abejo, turėjo ryšio su 250.000 karininkų atleidimu iš kariuomenės. Toliau gegužės 5 d., TSRS Aukščiausios Tarybos sesijos metu, Maskvos radijas pranešė, kad Kp ck, Aukščiausios Tarybos prezidiumo ir MT nutarimu atleidžiama iš vyriausybės ir partijos vadovybės 11 narių ir priimama 8 nauji nariai. Svarbiausia, kad šiuos pakeitimus pravedė ne vien Kp ck, bet bendrai visos aukščiausios instancijos drauge. Šitoks staigus ir neįprastas sovietinės valdžios viršūnių pakeitimas aiškia pasako, kad sovietų viršūnėse nenustoja vykusi tarpusavio vidaus kova. Vorošilovo pakeitimas Brežnevu yra šios kovos išvada: Chruščiovas parinko sau patikimenį žmogų. Norėdamas patraukti plačiąsias mases, Chrušiovas paskelbė darbo mokesčio panaikinimą, darbo dienos sutrumpinimą bei kitas priemones darbo žmonių masių gyvenimo sąlygoms pagerinti. Žinoma, visos šios priemonės bei pažadai šiuo metu praktiškos reikšmės nedaug teturi: sovietinė ūkio politika nėra pajėgi pravesti šitokias permainas ūkio gyvenime, nes tai reikštų sunkiosios pramonės susilpninimą, o šituo keliu Sovietų Sąjunga nesiruošia eiti. Chruščiovas pats pareiškė, kad ginklavimasis nebus mažinamas. Jis buvo priverstas keisti savo politikos liniją. Ir jis ją pakeitė: vietoj koegzistencijos su Vakarais, Chruščiovas aiškiai išėjo prieš Vakarus, nes šito norėjo ir komunistinė Kinija, ir pažiūrų susiskaldymas pačioj sovietų Maskvos viršūnėje. Beje, visiškos persvaros tarpusavio vidaus kovoj nepasiekė nei Chruščiovas, nei jo politikai priešingi vyriausybės nariai, ir tik buvo prieita prie laikinos galimybės sugyventi, ir to pasėkoje aiški kova Vakarams nėra paskelbta; Maskva Vakarų atžvilgiu pasirinko „peilio aštrinimo" poziciją. Savaime aišku, užėmus šitokias pozicijas, Chruščiovui neliko nieko kito, kaip tik išardyti Paryžiaus Didžiųjų konferenciją. Be to, Chruščiovas žinojo, kad Berlyno reikalas nebuvo pribrendęs Maskvai palankia prasme. Visų šių faktų šviesoj, išardyta Paryžiaus Didžiųjų konferencija tėra tik logiška nūdienos komunistinės politikos išdava.

Šio pasaulio didieji grįžo į savo namus, kuriuose jie buvo sutikti taip, lyg būtų kažką didžio nuveikę. O iš tikro, jie nenuveikė nieko: nūdienos pasaulio likimo apsprendimas nustumtas šešiems, aštuoniems mėnesiams. Viskas lieka, kaip buvo iki šiol. Šitai gerai išryškino Chruščiovo apsilankymas Rytų Berlyne.

Maskvos planuotojai Kremliuje, jausdami pašonėje kinietišką kumštį, liko svyruoti tarp Vakarų ir Rytų, ir šito pasėkoj jie davė tvarkdariui Chruščiovui nurodymų visą reikalą atidėti iki 1961 m.

Kai dėl Chruščiovo, tai jis nėra joks Stalinas: jis tėra tik vienas vyriausių kolektyvo narių. Norint išsilaikyti komunistiniame kolektyve, reikia laikytis „niekuomet neklystančios" partijos vidurio linijos. Dėl šios partijos vidurio linijos Chruščiovui šiuo metu tenka kovoti. Ar jis išeis iš šios kovos laimėtoju, šiuo metu dar nėra aišku. Sekančios savaitės ir mėnesiai parodys šios kovos išdavas.

Gyvenam masių valdymo laikotarpyje. Didžiųjų konferencija masių vaizduotėje užėmė didelę ir svarbią vietą. Kiniečių masė džiūgauja, nes ji yra faktiškoji Didž. konferencijos išardytoja. Vakaruose masėse jaučiamas nusivylimas.

Komunistinė partijos linija pasuko smarkiai į kairę; Malenkovas rūpestingai pergabentas į kitą vietą; Molotovui vėl leidžiama kalbėti, ir šituo pačiu Chruščiovas yra priverstas atitinkamai pasukti vairą. Tito vėl atakuojamas. Varšuvoje dirba kiniečių delegacija. O Rytų Berlynas, kad ir nenorom, turi klausyti Chruščiovo pastabų. Aštuoni tūkstančiai atrinktų komunistinių pareigūnų klausėsi Rytų Berlyno vertėjo žodžių: „Palauksime, draugai, iki reikalas labiau prinoks".

Vakarų biržose akcijos pakilo. Kodėl? Todėl, kad prieita išvados, jog karo nebus: Kremlius laikosi, palyginti, nuosaikiai. Amerikiečių raketa tiksliai pasiekė per 14 tūkstančių km nuotolį, o tuo tarpu sovietinio atmosferinio laivo lėlei nepavyko grįžti į žemę. Karas galėtų daugelį pražudyti; jų tarpe ir Sovietų Sąjungą.

Ar šį metą galėtume pavadinti atoslūgio metu? Kiek tai liečia demokratijas, atsakymas galėtų būti teigiamas; o kiek tai liečia totalitarines valstybes, atsakymas yra neigiamas, nes totalitarinės valstybės laikosi tik nuolatiniu mobilizavimu. Atimkit iš jų priešo grėsmę, ir čia pat iškils pagrindiniai klausimai: kur mūsų gerovė? kur mūsų geri batai, drabužiai ir jaukūs gyvenamieji namai, kurių apstu Vakaruose ir kurių nėra komunistinio bloko valstybėse? Kinijai šiuo metu dar mažiau reikia, o Sovietų Sąjungoje žmonės norėtų vilas turėti. Deja, masių pageidavimo išpildyti taip greitai negalima. Čia neužtenka dešimties ar penkiolikos metų.

Sovietų Sąjungoje anksčiau, negu buvo laukta, stalinistai, paremti kiniečių, sudavė Chruščiovui smūgį. Teks palaukti, iki paaiškės, ar Chruščiovas galės atsilaikyti. Jeigu pasitvirtintų žinia, kad Mikojanas krito kaip auka, tada netektų abejoti, kad ir ukrainiečio padėtis nėra geresnė. Kaip ten bebūtų, Vakarų likimas priklausys nuo to, ar vakariečiai bus susicementavę ir vieningi, ar ne.

Sprendimas, atrodo, gali įvykti ne šiemet, bet sekančiais metais. O iki visa tai įvyks, vakariečiai turi nepasiduoti prabangos užliūliavimui; priešingai, turi ryžtis, atėjus lemiamai valandai, ginti savo namus ir visa tai, ką jie savo rankų darbu yra sukūrę.

DAR KELIOS BYLOS VOKIETIJOJE

Vėl figūruoja Tilžės egzekucijos komandos pareigūnai

Stambioje kacetų byloje liečiami Lietuvos piliečiai

(E) Be bylų, apie kurias buvo pranešta jau anksčiau ir kurios ruošiamos įvairiuose Vak. Vokietijos teismuose prieš buvusius nacius, masinių žudymų Rytuose dalyvius, kelios naujos bylos ruošiamos ir Frankfurto prokuratūros, kurių viena tiesiogiai liečia Lietuvą.

Vienoje iš Frankfurto prokuratūros ruošiamoje byloje kaltinami keli buv. egzekucijos komandos (Einsatzkommando 3) Tilžėje dalyviai, kurie vokiečių saugumo šefo Lietuvoje įsakymu dalyvavo Lietuvos piliečių masiniuose žudymuose 1941-4 m.

Toje byloje yra jau suimta eilė buvusių gestapininkų ir saugumo tarnybos pareigūnų.

Ta pati Frankfurto prokuratūra ruošia taip pat stambią bylą prieš 950 buv. vokiečių kacetų pareigūnų (ypač Aušvico kaceto), kurie kaltinami vienokiu ar kitokiu būdu dalyvavę net milijonų žmonių nužudyme. Prieš atskirus kacetų pareigūnus bylų yra buvę jau ir anksčiau. Bet šioji yra stambiausia ir savo kaltinamųjų skaičiumi ir nužudytųjų skaičiumi.

Ir šitoje stambioje byloje dalinai figūruoja ir Lietuvos piliečiai — kaip aukos, gal būt, ir kaip liudininkai.

(E) **Hooveris Baltijos valstybių laisvės globėjas.** Buvęs Jungtinių Valstybių prezidentas Herbert Hoover sutiko pirmininkauti Garbės Komitetui, kurį sudaro įžymūs amerikiečiai ir kuris globoja Baltijos Valstybių Laisvės Tarybos organizuojamas manifestacijas bei žygius ryšium su sovietinės agresijos prieš Baltijos valstybes dvidešimtmečiu, kurį Maskvos propaganda siekia panaudoti savo neteisėtai ir netikrai padėčiai užgrobtuose kraštuose sustiprinti.

Antitarybiniai lapeliai Lietuvoje

(E) Iš sovietinės spaudos matyti, kad Lietuvoje buvo platinami antitarybiniai lapeliai. Spaudoj nepažymėta nei lapelių platinimo vieta, nei laikas.

PASAULYJE

— Į Šetlando salą atbėgo iš netoli stovėjusio rusų laivo jūrininkas Boris Kuzevlev ir paprašė prieglobsčio.

— Chruščiovas priėmė kvietimą apsilankyti Castro valdomoje Kuboje.

— D. Britanijos karalienė ir Edinburgo kunigaikštis 1961 m. pradžioje lankysis Indijoje ir Pakistane.

— Amerikos didžiajame teatrų centre—Broadwajuje New Yorke — kilus ginčui dėl pensijų ir atlyginimų uždaryti 22 teatrai.

— Britų parlamente kilo triukšmas dėl to, kad saugumas reikalaująs mokyklų vadovus sekti mokinius ir išsiaiškinti jų pažiūras.

— Britai ruošiasi statyti didelį keleivinį laivą, kuris pakeis dabartinį Queen Mary.

— Lenkija ir Rumunija atsisako įsileisti laiškus, aplipdytus Šveicarijos pašto ženklu, skirtu pabėgėlių metams paminėti.

— Pavogta 185.000 svarų vertės brangenybių iš kino aktorės Sophia Loren, atvykusios į Angliją filmuotis.

— Buvęs Pietų Korėjos prezidentas Dr. Rhee išvyko į Havajus.

— Čilėje vėl drebėjo žemė.

— Pabėgėlių metais britai surinko daugiau kaip 8 mil. svarų.

— Nusižudė buvęs Turkijos vidaus reikalų ministeris Gedik ir demokratų partijos pirmininkas Akchai.

(E) **Skubėjo atsiimti santaupas ir pirktis prekių atsargų.** Kaip pranešė Miuncheno radijo Varšuvos korespondentas, paaiškėjus Paryžiaus konferencijos nesėkmei, Varšuvoje ir kituose Lenkijos miestuose gyventojai skubėjo į bankus atsiimti savo santaupų ir pirktis prekių atsargų. Gyventojai taip elgėsi manydami, kad priartėjo karo pavojus. Nesunku spėti, kad ir kituose satelitiniuose kraštuose būta tokių reiškinių.

Viskas nesąžiningai ir prastai atlikta

(E) „Izvestija" rašo: raketas svaidom, aplink mėnulį lakstom, o spintas gaminam tokias, kad į jas baisu žiūrėti. Paimi į rankas kokį daiktą, ir savaime turi susiraukti: kaip viskas be jokio skonio ir nesąžiningai atlikta. Graudu žiūrėti į gremėzdiškus radijo ir televizijos aparatus, į pusiau teatbaigtas skalbimo mašinas.

Toliau laikraštis klausia, kodėl Rusijoje tiek daug niekam tikusių, nesąžiningai ir gramozdiškai atliktų išdirbinių? Arba kodėl naujakūrys, įėjęs į naują kambarį, randa, kad ir grindys linksta, ir durys neužsidaro, ir pro langus laisvai vaikščioja vėjai.

Išimtinai rusai

(E) Gegužės 1-sios Vilniaus įgulos dalių paradą priėmė Vilniaus įgulos viršininkas gvardijos pulkininkas L. Položencevas. Paradui vadovavo pulkininkas B. Dzocijevas. Artilerijos saliutą įvykdė pulkininkas G. Dyčenka. Tvarkai palaikyti Lenino aikštėje buvo pavesta Vilniaus įgulos komendantui pulkininkui V. Sidelnikovui.

Nuomojami „Moskvičiai"

(E) Vilniaus ATK Nr. 7 vyr. inžinierius A. Majauskas sako: „Pradedame gyventojams nuomoti lengvąsias mašinas. Kol kas turime 10 „Moskvičių". Iki šių metų pabaigos numatome turėti 60 automobiliu — „Moskvičių" ir „Volgų". Mašinos išnuomojamos tik tiems, kurie turi profsąjungos ir administracijos rekomendacijas. Nuomos kaina — 29 rubliai už parą; mėnesiui — 440 rublių. Pristatęs mašiną, klientas moka 29 kapeikas už pravažiuotą kilometrą. Pirmieji nuomotojai: Vilniaus likerių ir degtinės gamyklos darbuotojas Uchačiovas, inžinierius A. Sirgedas, gydytojas V. Jagminas ir kiti.

(E) **Šiais metais atbėgo iš Rytų zonos jau 50.000 asmenų.** Iš Vokietijos sovietinės zonos ir Berlyno sovietinio sektoriaus į Vakarų Berlyną ir Vak. Vokietiją šiais metais atbėgo jau daugiau kaip 50.000 asmenų. Pereitais metais toks skaičius buvo pasiektas tik liepos 24 d.

(E) **15 metų po karo pabaigos dar bulvių kortelės!** Sunkiai įtikėtina, bet faktas, kad Vokietijos sovietinėje zonoje ir Berlyno sovietiniame sektoriuje dar ir dabar kai kurie produktai pardavinėjami tik pagal korteles. Pastarosiomis dienomis buvo paskelbta, kad už tam tikrą pagrindinės kortelės kuponą bus paskirstyta po 3 svarus naujų ar 5 svarus senų bulvių. Vakarų Berlyne ir V. Vokietijoje maisto kortelės panaikintos jau 1948 metais, taigi prieš 12 metų.

(E) **Lietuviai vaikučiai atostogaus Norvegijoje.** Ir šią vasarą norvegai parsiveš atostogoms tremtinių vaikų. Tik ką grįžo iš kelionės po Europą Nils Seim. Kelionės metu jis lankėsi tremtinių stovyklose, kviesdamas atostogoms mažuosius svečius. Jam ypač artimi ir mieli buvo lietuvių tremtinių vaikučiai, maždaug 11-12 metų amžiaus. Nuo liepos 16 d. jie praleis atostogas norvegų šeimose. Atostogų laikas — nuo 5 iki 6 savaičių.

Pasiryžimo diena

Lygiai prieš 20 metų Sovietų karinės pajėgos įsiveržė į Lietuvą, Latviją ir Estiją. 1940 m. birželio 15-17 dienomis Sovietų Sąjunga, numetusi taikingo kaimyno kaukę, sudavė mirtingą smūgį pažangioms Pabaltijo valstybėms. Po kelių metų panašaus likimo susilaukė kitos Rytų Europos tautos.

Š. m. birželio 18 dieną, šeštadienį, 6 val. vak., Londone, **Central Hall** salėje, **Westminster**, Pavergtosios Europos Tautos ruošia Pabaltijo tautų viešą susirinkimą, kuriame apie Sovietų agresiją prieš Lietuvą, Latviją ir Estiją kalbės

Lordas Colville of Culross, Lordų Rūmų atstovas,

Thomas H. Preston. O. B. E., buv. Britanijos pasiuntinys Lietuvoje, ir

Dr. E. Aruja, Baltų Tarybos pirmininkas.

Meninę dalį atliks Londono latvių choras.

Mūsų tautiečiai kviečiami kuo gausiau susirinkime dalyvauti. Artimiausia požeminio stotis-Westminster.

(E) **Artėjant Birželio sukaktims** (Lietuvos okupacijos ir trėmimų), lietuviškos organizacijos yra raginamos, kiekviena savo ruožtu, veikliai įsijungti į tų sukakčių minėjimą, ar tai atskirais parengimais, ar bendrai su kitų pabaltiečių tautų žmonėmis. Iširus Viršūnių konferencijai ir bent laikinai sugriuvus klaidinančioms koegzistencijos iliuzijoms, Birželio sukakčių minėjimui turėtų susidaryti palankesnė negu bet kada atmosfera.

Rusiškas tekstas

(E) Pastaruoju metu vis daugiau įdedama rusiško teksto straipsnių Lietuvos mokyklų mokytojams skirtame žurnale „Tarybinė Mokykla". Šitoks rusiško teksto brukimas į lietuvišką žurnalą yra nieku nepateisinamas. Atrodo, kad okupuotos Lietuvos Švietimo ministerija būtų pasišovusi talkininkauti Lietuvos rusifikacijai.

TINKAMIAUSIAS LAIKAS

Tautos Fondo Atstovybė D. Britanijoj nuoširdžiai dėkoja visiems tautiečiams, gausiai atsiliepusiems į Vasario 16 dienos atsišaukimą ir prisiuntusiems savo aukas Tautos Fondui.

Kiekvienas lietuvis veiksmingiausiai pareikš savo protestą prieš mūsų Tėvynės pavergimą, ir kartu prisidės prie politinės kovos dėl Lietuvos laisvės, aukodamas Tautos Fondui.

Tiems, kurie pavėlavo atsiliepti į anksčiau kvietimą, birželio mėnuo yra tinkamiausias laikas. Aukas siųsti: Tautos Fondo Atstovybei, 1-2, Ladbroke Gardens, London, W.11.

PARTIZANIŠKA VEIKLA RUMUNIJOJE

(E) Pagal Londono FRP (Laisvoji Rumunijos spauda) pranešimą, prieškomunistiški partizanai tebėra aktyvūs šiaurės Oltenijos giriose. Apskaičiuojama, kad net trys komunistų batalijonai ir du helikopteriai yra partizanų rankose. Saugumo ir vid. ministerijos žinioj esą kariniai daliniai nuo 1959 m. rugpiūčio mėn. saugo šią sritį.

SOVIETAI SUSTABDĖ TURISTINIŲ EKSKURSIJŲ VYKIMĄ Į LIETUVĄ

(E) Kaip pranešama iš JAV politinių sluoksnių, sovietinės įstaigos staiga, įtikinamai nemotyvuodamos, sustabdė Čikagoje organizuotos komunistuojančių Amerikos lietuvių ekskursijos išvykimą į okupuotą Lietuvą.

Kaip žinoma, sovietiniai ir komunistiniai sluoksniai jau visus metus varė propagandą už „tėvynės Lietuvos lankymą". Tokių ekskursijų ruošimas kėlė susidomėjimą ir nekomunistiniuose sluoksniuose. Amerikos lietuviuose kilo net ginčai tuo klausimu: lankytis ar nesilankytis okupuotoje Lietuvoje.

Naujas sovietų patvarkymas, sustabdąs ekskursijų į Lietuvą išvykimą, tą ginčą laikinai užbaigs.

Septynios DIENOS

NAUJAS SUKILIMAS TIBETE

Indiją pasiekė žinios, kad Tibete vyksta vėl didžiulis sukilimas prieš kiniečius.

Pirmajame didžiųjų mūšių žuvo apie 800 tibetiečių.

Prie sukilėlių prisidėjo ir okupantų kiniečių apmokyti tibetiečių kariniai daliniai. Sukilėliais išėję taip pat nemaža lamų iš to vienuolyno, kuriame gyveno kiniečių paskirtasis Pančen Lama.

Žinios apie didžiuosius susidūrimus pradėjo aiškėti, kai į Pietų Tibeto miestą Gyantse buvo atvežta apie 15 sunkvežimių žuvusių kiniečių.

Kol prasidėjo tikros kovos, Tibete partizanai užpuldinėdavo kiniečių sunkvežimių vilkstines su kariniu tiekimu.

Sikkimo provincijoje yra susibūrę apie 6000 ginkluotų tibetiečių, kurie ir dalyvavo tame smarkiajame mūšyje.

Lamos (vienuoliai) vadovauja sukilimui.

EICHMANAS IŠGAGENTAS IŠ ARGENTINOS

Kaip dabar aiškėja, Himmlerio pavaduotojas Eichmanas, kaltinamas milijonų žydų išžudymu, Izraelio saugumo buvo susektas Argentinoje ir iš ten lėktuvu išgabentas.

Jis yra gyvenęs Austrijoje, Ispanijoje, arabų kraštuose.

Jo gyvenamąją vietą išdavė žmona, nes sekliai iš Austrijos nusekė ją į Argentiną.

NAUJAS TAIKOS PLANAS

Visoms užsienių atstovybėms Maskvoje buvo įteiktas Chruščiovo naujas nusiginklavimo planas.

Plano pagrindą sudaro tie patys pasiūlymai, kuriuos Chruščiovas buvo iškėlęs Jungtinių Tautų posėdyje, lankydamasis Amerikoje.

NAUJASIS TURKIJOS KELIAS

Naująją Turkijos vyriausybę, vadovaujamą gen. Gursel, pripažino jau 37 valstybės, įskaitant Vatikaną.

Esanti pradėta ruošti nauja konstitucija.

Bus apklausinėti visi parlamento nariai, kurie palaikė nuverstąjį Menderes režimą.

ŠNIPINĖJĄS LAIVAS

Rusų laivas Murmansk buvo priplaukęs arti orinės karo bazės Islandijoje, ir jo slapstymasis leidžia spėti, kad jo tikslas — šnipinėti.

Pažymima, kad toje vietoje jau antrą kartą pastebimas rusų laivas. Jis buvo Islandijos vandenyse.

MIRĖ WALTER FUNK

Duesseldorfe mirė buvęs Hitlerio ekonomijos ministeris Walter Funk, 69 m. amžiaus, kuris tvarkė karui vesti finansus, po karo buvo nuteistas visam gyvenimui, bet 1957 m. dėl nesveikatos paleistas.

PASIRUOŠIMO PADĖTYJE

Amerikos gynybos sekretorius Gates pareiškė, kad gynybinės pajėgos nuo birželio 1 d. yra vėl paruošties padėtyje su šiokiais tokiais manevrais.

Tokia padėtis buvo paskelbta ir gegužės 15 d., kai Paryžiaus konferencija pasuko jau žinomąja linkme.

IŠ KUR SKRISDAVO U-2

Amerikiečiai skelbia, kad jų lėktuvai U-2, kurių vienas buvo numuštas Sibire prie Sverdlovsko, pakildavo skristi iš Nevados Amerikoje, Lakenheath Anglijoje, Wiesbadeno Vokietijoje, Adanos Turkijoje ir Atsugi Japonijoje. Pora skridimų buvo atlikta iš Aliaskos.

MIRĖ BORISAS PASTERNAKAS

Mirė rusų poetas B. Pasternakas, užsienyje pasidaręs plačiai žinomas dėl to triukšmo, kai užsienyje buvo itališkai, o paskui ir kitomis kalbomis išspausdintas jo romanas „Dr. Živago", laimėjęs Nobelio literatūros premiją (žiauriai puolamas rašytojas atsisakė premijos).

NAUJA NERAMUMŲ BANGA JAPONIJOJE

Prasidėjo nauji neramumai su demonstracijomis dėl amerikiečių - japonų saugumo sutarties.

Apie 7000 studentų, susirinkusių prie parlamento, buvo išsklaidyta nesunkiai. Bet 4000 studentų, apgulusių ministerio pirmininko rezidenciją, sukėlė riaušes, kurių metu sužeista 90 policininkų.

TYČIOJIMASIS IR GRASINIMAS

Chruščiovas buvo susikvietęs į Kremlių laikraščių korespondentus paaiškinti naujojo taikos pasiūlymo sąlygų ir ta proga labiausiai išplūdo prez. Eisenhowerį, sakydamas, kad valstybei tvarkyti jis esąs pavojingas, tetinkąs būti tik vaikų darželio vedėju. Kai dėl šnipinėjančių lėktuvų, tai Malinovskiui esąs duotas įsakymas sudaužyti lėktuvų bazes, iš kurių ateityje pakiltų toks lėktuvas.

Dr. Adenaueris seniai jau esąs netekęs pajėgumo protingai galvoti, jam reikalingas esąs beprotčio drabužis ir beprotnamis.

A. A. Vyriausias skautininkas Kazys Vaitkevičius

Palaidojom, užpylėm svetimos žemės smėliu, o norėtumėm dar kartą kaip gyvą pristatyti jį visuomenei su visais darbais ir rūpesčiais, visą jį kaip žmogų ir darbuotoją priminti ir paminėti.

Kazys Vaitkevičius gimė 1911 m. kovo 11 d. Kybartuose, pats jauniausias šeimoj.

Patriotė motina ir visus savo vaikus išauklėjo patriotais. Prasidėjus pirmajam pasauliniam karui, Vaitkevičių šeima atsidūrė Rusijoje. Mažasis Kaziukas, bendraudamas su rusiukais, pramoko rusiškai ir namie kartą prie motinos pradėjo kalbėti ta kalba. Už tai motina jį taip žiauriai nubaudė, kad tą įvykį Kazys išsinešiojo atmintyje iki pat mirties. Rusijoje mirė jo tėvas, ir motina perėmė visas šeimos gal vos pareigas.

Rusijoje užklupo revoliucija su visais žiaurumais ir sunkumais. Jos metu neteko ir vieno brolio. Kai tik buvo galima, Vaitkevičių šeima pasuko į Lietuvą. Bet artėjant į Vilnių sugriebė vidurių šiltinė, po kurios nebepasikėlė jau bado ir ligos iškankinta motina.

Pagaliau Kazys su vyresniaisiais broliais grįžta į gimtuosius Kybartus. Čia vyresnysis jo brolis pradeda mokytojo darbą. O Kazys išeina į gretimą mokyklą mokytis. Bet toje mokykloje buvo tokios neįprastos sąlygos, jog Kazys ilgai neištvėrė. Mokytojas jautė Kaziui kažkokios neapykantos ir kartą taip smarkiai nubaudė jį, kad tas nebeištvėręs parbėgo namo. Tada brolis paėmė jį į savo vadovaujančią mokyklą.

Baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Vilkaviškio gimnaziją. Pasireiškęs gabumais ir darbštumu, išlaikė egzaminus tiesiai į antrąją klasę. Gimnazijoje suėjo į ryšius su skautybe. Jau iš mažens mėgęs žirgą, kaip tik ir pateko į žirgų skiltį. Iš gimnazijos išsinešė vyr. skiltininko laipsnį.

Sukakęs 21 metus, išeina kariuomenėn ir patenka vėl ten, kur turima reikalo su žirgais: artilerijos pulkan į Kėdainius. Baigęs mokomąją bateriją, paskiriamas į žvalgų būrį puskarininkiu. Baigęs karinę prievolę, Kazys įstoja į Šiaulių Sąjungą ir jos eilėse būdamas pradeda kultūrinę ir literatūrinę savo veiklą: rašo vaidinimus, režisuoja ir tuo būdu susigyvena su teatru ir pamilsta tąją sritį, su kuria nenutraukia ryšių ir vėliau, reikšdamasis čia, kai tik būdavo progų.

Įstojęs Vidaus Reikalų Ministerijos tarnybon, išsiunčiamas į Klaipėdą ir ten ištarnauja, kol vokiečiai okupuoja kraštą. Grįžęs į Kauną, dirba Finansų Ministerijos žinyboje. Atgavus Vilnių, persikėlė dirbti ten. Bolševikams užėjus, atleidžiamas iš tarnybos ir verčiasi daugiau tik pripuolamais darbais. Vokiečių okupacijos metu, dirbdamas baldų įmonėje, įstoja ir į Vilniaus universitetą, bet jame negalėjo ilgiau pasidžiaugti: universitetas buvo uždarytas.

Artėjant frontui, nusipirko arklį, išsiskyrė su numylėtąja Suvalkija ir visa Lietuva ir patraukė į Vokietiją, pradėdamas pabėgėlio-tremtinio dalią. Karo metu dirbo Berlyne ginklų fabrike, išgyvendamas žiauriuosius bombardavimus. Artėjant bolševikams, pabėgo į Schlezvigą ir iki Vokietijos kapituliacijos dirbo pas ūkininką. Įsikūrus lietuviškai Tolko stovyklai, persikėlė į ją ir įsijungė į visuomenės darbą. Pirmiausia buvo pradėjęs judinti jaunesniuosius sportuoti. Tais pat 1945 metais pradėjo organizuoti skautus ir sukūrė skautų ir skaučių Kęstučio vardo draugovę. Stovykloje buvo nemaža šeimų, tai netrukus draugovė turėjo ne tik vyresnių skautų, bet ir būrį vilkiukų. Prie mišrios skautų draugovės buvo įsteigta atskira vyr. skaučių skiltis. Augant vis jaunimo skaičiui skautuose, įsteigta vyr. skautų Dr. Vydūno vardo draugovė. Ilgainiui Tolko vietininkija pasiekia tunto lygį, todėl Tolko stovykla jau turi Šarūno vardo tuntą, ir Kazys Vaitkevičius paskiriamas vieno tuomet didžiausių Vakarų Vokietijoje skautų tuntų vadovu — tuntininku. Darbas platėja, o kartu ir Kazio pareigos ir rūpesčiai. 1947 m. vasario 25-27 d.d. suruošiami ten skiltininkų kursai. 1946 m. balandžio 26-29 d.d. Vaitkevičius dalyvauja Augsburge sušauktame skautų suvažiavime. Grįžęs iš jo gegužės 27 d. suorganizuoja skautų stovyklą. Rugpiūčio 8 d. Neumuensteryje suruošiama tunto stovykla.

Kai 1947 m. prasideda emigracija, pabyra skautiškasis veikimas. Pats Kazys perduoda tuntą kitam ir su žmona išvyksta į Angliją. Tik labiau nusistovėjęs gyvenimas leidžia jam ir vėl pradėti apjungti lietuvius skautus naujame krašte. Organizavimasis 1949 m. tiek jau buvo pažengęs į priekį, kad Halifakse sušaukiamas suvažiavimas, ir jame Kazys išrenkamas rajono vado pavaduotoju. Tose pareigose jam kaip tik tenka nemaža dirbti plunksna. Jo rūpesčiu įsigyjamos priemonės vietinei skautiškajai spaudai, kuri neišsiverčia nuo pat pradžios be jo talkos. 1950 m. jis suorganizuoja jau pirmąją šiame krašte lietuvių skautų stovyklą ir parūpina visa, kas tik jai reikalinga. Stovykla pavyksta puikiausiai, apie ją gražiai atsiliepia anglų skautininkai ir tarptautinis biuras. Dėl to kitais metais palengvėjo ir pačios stovyklos ruošimas, ir tai nemaža prisidėjo prie lietuvių vardo išpopuliarinimo.

Rajono vadui atsistatydinus, Kazys paskiriamas toms pareigoms. Jis kartu eina skaučių ir skautų vadeivos pareigas.

Skautiškasis judėjimas auga, ir ypač išpopuliarėja skautiškojo ir neskautiškojo jaunimo kartu ruošiamosios stovyklos. Štai 1953 m. stovyklauja net 102. Į pagalbą skautams ateina DBLS, stovyklos paremiamos per skyrius, Stovyklų rūpesčiai su mažėjo, kai buvo nupirkta Lietuvių Sodyba.

Kai prasidėjo emigracija iš šio krašto daugiausia į užjūrius, skautų judėjimas čia neteko nemaža vadovų ir darbininkų. Bet Kazys Vaitkevičius liko savo vietoje ir ėjo savo pareigas iki mirties dienos.

Skautybė buvo ne vienintelė Kazio darbo sritis. Jis tik gal buvo jai labiausiai atsidėjęs. Jis mėgo plunksnos darbą ir jam taip pat nemaža skyrė laiko. Į tą plunksnos darbą jis stipriai buvo įsitraukęs dar Tolko stovykloje, pirmosiomis jos dienomis. Rašė jis ir į „Skautų Aidą" ir kitus skautiškus leidinius. Pats redagavo dar anuomet, stovykliniais laikais, savo tunto laikraštėlį „Šarūno kelias". Jau ilgas laikas, kai jis pats redagavo Anglijos rajono laikraštėlį „Budėkime" ir stengėsi jį vis to bulinti. Rašė taip pat jaunimui patriotinio pobūdžio noveles ir ruošė spaudai jų rinkinį. Yra parašęs nemaža scenos dalykų („Margis", „Dvi širdys", „Motina", „Išdraskytas aro lizdas" ir kt.). Ypač atsidėjęs ruošėsi paminėti savo redaguojamojo „Budėkime" dešimtmetį, bet tos dienos jau nebesulaukė...

Dalyvavo visuomenės gyvenime ir kitaip. Jame dalyvavo būdamas dar stovykloje Vokietjoje, o įsikūręs šiame krašte 1947 m. tuojau įsteigė DBLS Derby skyrių. Ilgus metus ėjo to skyriaus pirmininko pareigas ir visą laiką išbuvo jo nariu. Pirmininkaudamas skyriui, jis plačiai reiškėsi, organizuodamas chorą, minėjimus, režisuodamas (Nottinghame „Išdraskytą aro lizdą", kuris buvo statomas ir Corby). Jo režisuotas vaizdelis „Motina" buvo pastatytas Derby ir anglų kalba antibolševikinių dienų metu. Su dideliu pasisekimu Derby ir Nottinghame buvo pastatytas jo veikalas „Dvi širdys".

Reiškėsi taip pat ir kaip paskaitininkas minėjimuose savo ir kitose kolonijose.

Br. Zinkus

Knygynų sandėlių valymo mėnuo

Valstybinėms leidykloms kasmet skelbiant vis didesnius išleidžiamų knygų kiekių skaičius, vis dažniau išeina aikštėn ir skundai, kad sandėliai užversti neparduotomis knygomis ir nėra vietos naujoms knygoms, kurių spausdinimas vyksta tuo tarpu tebedidėjančiu tempu. Tad nuo balandžio 15 dienos prasidėjo Lietuvoje „knygų platinimo", tiksliau — neperkamų knygų iškišimo ir sandėlių pratuštinimo mėnuo. Knygas platinti turės įmonių bei įstaigų tarnautojai, kolchozų bei sovchozų raštinių tarnautojai ir ypač mokytojai.

(LNA)

Dailės keramika Norvegijon

(E) „Dailės" kombinatas išsiuntė į Norvegijoje organizuojamą mugę dailiosios keramikos gaminių pavyzdžius. Parodoje bus eksponuojami dailininkų Genienės, Vincevičienės, Krivaičio, Striogos ir kt. dirbiniai.

Periodinės spaudos skaityme Lietuva užima Sov. Sąjungoje trečiąją vietą

(E) 1960 m. Lietuvoje kiekvienam tūkstančiui gyventojų teko vidutiniškai 692 egz. sausio mėn., o balandžio mėn. — 708 egz. laikraščių ir žurnalų. Pagal gyventojų aprūpinimą periodine spauda, Lietuva visoj Sov. Sąjungoj užima trečiąją vietą.

60 M. PROF. ANTANUI MINKEVIČIUI

(E) Š.m. gegužės 18 d., sukanka 60 metų profesoriui Lietuvos mokslo akademijos nariui-korespondentui Antanui Minkevičiui.

1928 m. baigęs Kauno universitetą, pradeda dirbti universiteto botanikos sode. Čia jaunasis mokslininkas organizuoja fitopatologijos laboratoriją. Po 2 metų žinioms pagilinti jis siunčiamas į Zuricho aukštąją technikos mokyklą, kurioje tiria narkozės įtaką auglų apsikrėtimui parazitiniais grybais. Parašo disertacinį darbą ir įsigyja gamtos mokslo daktaro laipsnį. Nuo 1937 m. dirba Kauno universitete, skaito fitopatologijos kursą biologams ir bendrosios botanikos kursą medikams. 1940 m. jis išrenkamas docentu, dirba Vilniaus un-to botanikos katedros vedėju; 1945 m. jam suteikiamas profesoriaus vardas. Yra parašęs monografiją „Grybinės medžių ir krūmų ligos"; kartu su Mazalaičiu parašė knygą „Valgomieji ir nuodingi grybai".

Lietuviškos Draugijos Varšuvoje skyrius

(E) Š.m. gegužės 1 d. „Tiesoje" praneša Varšuvos „Życie Varšavy" žinią, kad Varšuvoje pradėjo veikti „Lenkijos lietuvių visuomenės kultūrinės draugijos" Varšuvos skyrius, kuriam vadovauja M. Kmita.

NAUJAI GAUTA:

Mėgėjo psichologo A. Garbausko (anglų kalba) — Know Thyself — kaina 5 šil. (A Theory of Spirit and System of Man's Psychical Powers). Į anglų kalbą išvertė E.J. Harrison.

Jonas K. Karys — Senovės lietuvių pinigai — 3 sv. 12 šil. (Istorija ir numizmatika).

Pėteraitis — Liet.-Angl. kalbų žodynas — 50 šil.

Koncevičius — Russia's Attitude Towards Union With Rome 9th-16th Centuries — 7 šil. 9 penai.

B. Sruoga — Dievų miškas —36 šil. 8 p.

Prunskis — Mano pasaulėžiūra — kultūrininkų pasisakymai — 25 šil. 8 penai.

Kun. M. Crawley — Šventoji valanda (Nakties adoracijai namuose) — 2 šil.

St. Butkus — Vyrai Gedimino kalne — 15 šil.

I. Šeinius — Vyskupas ir velnias —22 š.

Prunskis—Rinktinės mintys — 29 š. 4 p.

Somerset Maugham — Dažytas vualis — 22 šil.

Studija Lituanica — Mažoji Lietuva — 36 šil. 8 penai.

Lithuania Through The Ages — 25.8.

A. Baranauskas — Anykščių šilelis — 14.8 — Liet. ir anglų kalbomis.

Popiežius Leonas XIII — Enciklika apie masonus — 3.6.

Kairys — Diagnozė — 3 veiksmų komedija — 14.8.

I. Šlapelis — J. Pautienius (Meno raida, forma) — 36 šil. 8 penai.

V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų — romanas — 33 šil.

Maldaknygės: Sveika Marija, Atlaidų šaltinis.

Vaikams: Aušros žvaigždė ir Vardan Dievo; šitas ir daug kitų knygų, maldaknygių, liet. plokštelių gausite rašydami:

DAINORA, 49, Thornton Ave., London, W4

Tauta Kryžiaus Kelyje

Jau dvidešimt metų kai Tėvynė Lietuva neteko Laisvės ir Nepriklausomybės, užplūdus Rytų barbarams — Rusijos bolševikų ordoms ir tie žiaurieji birželio mėn. trėmimai į tolimuosius Rusijos plotus, Rainių miškelyje kankinimai, Pravieniškių masinės žudynės ir visa eilė kitų barbariškų bolševikų darbų mūsų krikščioniškajai Tautai, kiekvieną lietuvį sukrėtė iš pagrindų, atsiskleidus tikrajam bolševikų veidui. Tautos žudymas tebesitęsia. Ir toliau prievarta gabenami tautiečiai darbams iš savo gimtojo krašto į Rusijos gilumą, atkeliami į jų vietą rusai, o per mokyklas, spaudą, radiją nuolat skleidžiamos bolševikinės idėjos, naikinamas tikėjimas, niekinama Nepriklausomos Lietuvos praeitis. Kas besuskaitys kiek jau šimtų tūkstančių mūsų brolių ir seserų žuvo išblaškyti Rusijoje!

Žmogaus naikinimo siaubo akivaizdoje mūsų Tauta nepalūžo ir pasireiškė galinga kantraus pasipriešinimo dvasia. Vos pačiai pirmajai progai pasireiškus — kilus vokiečių rusų karui, prasidėjo didysis Lietuvių Tautos sukilimas prieš okupantus, ir šie skubėjo nešdintis atgal į Rusiją. Lietuva tada parodė savo vaikuose glūdinčias dvasines ir moralines vertybes, savo pralietu savanorių partizanų krauju skelbtų žūtbūtinį pasiryžimą atgauti Laisvę ir Nepriklausomybę.

Tik jėga gali sudrausti gyvulį, tik jėga gali sudrausti piktadarį, tik stipri jėga galės sudrausti ir bedieviškojo bolševizmo siautėjimą. Visi teisingi protestai, teisingi Laisvės reikalavimai, kad rusai pasitrauktų iš pavergtųjų kraštų, liko be vaisių. Tik gyvas ir tvirtas Tikėjimas duos jėgų ir stiprybės pavergtiesiems pernešti šį sunkųjį kryžiaus kelią, o visiems tremtiniams—išlikti ištikimais savajai tautai. „Nepajudi namų dvasios stiprumu", kalbėjo anuomet šventos atminties popiežius Pijus XII, „perneškite nelaimes, puolimus, perneškite trėmimus, kalėjimus ir visus kitus dalykus, bet neišsižadėkite Tikėjimo, neatleiskite tampriausių ryšių su Apaštalų Kunigaikščio Sostu. Būkite tikri, kad jums nestokos Dievo pagalbos. Prisiminkite, kad viso pasaulio katalikai meldžiasi, kad pasibaigtų jūsų skausmų kelias ir visos tautos džiaugtųsi ta taika, kuri pripažįsta šventąsias religijos teises, kurios saugoja kiekvieno žmogaus sąžinės vertę ir laisvę!"

Kun. P.D.

PAMALDOS

WOLVERHAMPTON — sekantį sekmadienį, birželio 19 d., 11 val., Seselių koplyčioje, Convent of Mercy, St. John's Sq, Snow Hill. Trėmimų minėjimo proga kviečiami visi priimti Šv. Komuniją už Lietuvą.

PAMALDOS

ECCLES

Pamaldos birželio 19 d., 12.15 val., St. Mary's bažn.

NOTTINGHAM — birželio 12 d., 12.15 val.

Kun. J. Kuzmickis

UTENOS MIESTELIO PRADŽIA

MOTIEJUS VALANČIUS

Prof. Z. Ivinskio straipsniais minėdami vysk. M. Valančių, norime pristatyti skaitytojams kiek jau primirštą jį ir kaip rašytoją su jo paties kūriniais.

Anais senais laikais Žemaičių miestely Ariogaloj gyveno didis ponas ir kunigaikštis vardu Liutovaras, kuriam kad gimė derlingas sūnus, praminė jį vardu Utenis. Ir tėvas ir sūnus buvo stabmeldžiai, todėl krikšto nereikalavo.

Paaugęs Utenis pastatė naują miestą, kurį nuo savo vardo Utena praminė. Išdirbo sau gražius rūmus ir padoriai gyveno. Vedė sau moterį vardu Vidą, kuri jam pagimdė sūnų Gediminą.

1292 metais, tėvui Liutovarui mirus, Utenis su nemaža krūva savo kareivių nuvažiavo į Kernavę, ties upe Nerim esančią, ir nemažomis žmonystomis buvo pakeltas į didžius visos Lietuvos kunigaikščius.

Netoli nuo Utenos miesto buvo kalnas. Tas kunigaikštis, suvadinęs žmones, liepė pilti ant jo žemę; tie pylė ir labai aukštą padarė. Bepilant vienas vaikinas nukrito nuo laiptų taip nelaimingai, jogei nulūžo jam sprandas, ir tuojau mirė. Tai regėdami priveizdėtojai nuliūdo ir tarė:

— Be nėra tai piktas prijautimas? Gal ta pilis bus nelaiminga!

Taip samprotaudami klausė savo kunigo. Tas atsakė:

— Nenuogąstaukite! Todėl tą vaikiną nelaimė ištiko, jogei nenorėdamas pylė dievams gyvenimą. Dar dievai parodė, jogei kiekvienas priešas, geidžiąs į tą pilį įsigriauti, nulauš sau sprandą!

Meldyklą išpylus, kunigaikštis Utenis po kalnu padirbino namus kunigams, kurie beregint ant kalno sukūrė niekuomet negesomą ugnį ir kurstomą su ąžuolo medžiais.

Uteniui karaliaujant, lietuviai ir žemaičiai be pertrūkio mušėsi su vokiečiais. Ne kartą tie sugavę kare žemaičius vedė į prūsus ir krikštijo. Tie perkrikštai nors kitaip jau tikėjo, tačiau neužmiršdavo savo brolių. Išgirdę vokiečius ketinant į Žemaičius keliauti, tuojau pranešdavo mūsų krašto vyresnybei. Kartą Ragainės miesto viršininkas Ernkė, įsodinęs į laivą dvidešimt ir penkis ginkluotus vokiečius, liepė plaukti į kalną Nemunu. Perkrikštai beregint davė žodį Skirminui, Žemaičių gubernatoriui, kuris ties šios dienos Skirsnemune uždėjo vokiečiams sąstus. Vos laivas į tą vietą atplaukė, atbėgo į paupį jauna mergelė, kuri rankas laužydama verkė ir šaukė lenkiškai sakydama:

— Oi, geri žmonės, gelbėkite mane, esmi nelaiminga!

Vokiečiai tai girdėdami pasuko laivą į pašalį, o prisiartinę paklausė:

— Kas esi ir ko nuo mūsų nori?

— Esmi lenkė, — ši atsakė, — sugauta kare ir iš Lenkų žemės į Žemaičius atvežta. Stabmeldžiai nori mane apversti į savo tikėjimą, aš esmi katalikė! Imkite mane drauge ir ištraukite iš nelabų rankų!

Vokiečiai prisiartino prie pašalio, padėjo lentą, kad mergelė galėtų į laivą įžengti. Bet tuojau šešios dešimtys vyrų iš karklyno sukilo, su savo geležies kebekliais capt nutvėrė laivą, sulipo į tą, iškirto visus vokiečius ir atėmė laivą su visa nauda.

Tariamoji mergelė nebuvo mergelė, bet jaunikaitis žemaitis, moteriškai apsidaręs, mokąs lenkiškai. Kunigaikštis Utenis, apie tą Skirmino vylių išgirdęs, didžiai jį pagyrė ir davė žemės plotą.

NEDORAS ANDRIUKAS

Pagal savo paprotį mokiniai susiėję per dieną mokėsi, o vakare išgirdo šiokią pasaką:

Neperseniai Skiemonių parapijoj, Žiogų sodžiuj, gyveno ūkininkas Tomas su savo moteria Barbora. Susilaukė vieno tiktai sūnaus, kurį apkrikštijo vardu Andrius. Motina tą vaiką, kaipo vienatinį, be galo mylėjo, niekuomet jo nebarė, nei baudė, todėl vaikas ir tapo nedoras. Andriukas nuo kūdikystės buvo piktas. Vieną kartą Barbora, pasodinusi jį ant žemės pablaka, davė jam srėbti baltos putros. Vaikas srėbdamas apsilaistė, ką regėdama tarnaujanti mergelė Magdė tarė:

— Andreli, srėbk dailiai, kam laistai!

Šis kažiką pamurmėjęs kaukšt davė mergaitei su šaukštu per kaktą. Motina pamačiusi nebarė vaiko, bet tarė Magdei:

— Et, ką čia kišiesi prie to vaiko, aš pati priveizdėsiu!

Kitą kartą Barbora nešė kiaušinius po višta dėti ir perinti. Pamatęs Andriukas jų užsigeidė. Motinai neduodant, krito ant žemės, spardėsi, šaukė ir pamėlynavo iš rūstybės. Motina tačiau nieko nesakiusi išėjo iš pirkios.

Andriukas, užkliudęs jau šeštus metus amžiaus, gainiojo vištas, du viščiukus užmušė, paršelius ir šunis taip pat su lazdblaškė, barėsi su šeimyna ir nė vieno neklausė.

Kažikuomet atėjo prie Tomo kaimyno vaikas Juzė ir atsinešė saidokėlį. Andriukas atėmė nuo jo šaudyklę ir patį sumušė. Verkdamas vaikas namo grįžo.

Andriukas kasdieną ką norint pikto darė. Tėvas tai matydamas sakė Barborai:

— Ai, motin, ką mes išauginsime — vilką ar vanagą? Lepini tą vaiką, o jo kasdien didesni auga ragai!

— Et jau, širdele, — ši atsakė, — nemyli to vaiko, todėl, tau negeras rodosi. Žinoma, vaikas kai įgaus protelį, ir bus geresnis.

Norėjo tėvas Andriuką rašto mokyti, bet negalėjo priversti, todėl augo vaikas be mokslo it beržas miške; vos motina poterius išmokė.

Andriukas, turėdamas dvylika metų amžiaus, ganė savo tėvo gyvulius. Bet ganė nežmoniškai: plakinėjo galvijus be reikalo, iškirto karvelei akį, veršiui koją padaužė ir kasdien mušėsi su piemenimis. Vieną kartą visi sukibę parito Andriuką ir gerai davė skersai. Atsikėlęs pametė bandą, skubėjo skųstis motinai, kuri sakėsi atminsianti vaikams, ir taip nutildė sūnų.

Netrukus vakare parvaręs bandą ėjo į pirkią su botagu ir čaižė šeimynykščius be kokio reikalo. Bečaižant šmakšt įėjo tėvas, išveržė botagą ir pačiam gerai sudavė. Įtužęs vaikas nebevalgė vakarienės, užlindo į užkrosnį ir ve-ve-ve bliovė be galo. Tėvai pirkioj gulėdami negalėjo užmigti dėl to šaukimo. Ilgainiui nutilo Andriukas, o tėvas tarė:

— Garbė Dievui, tas ožiukas nutilo!

Tai išgirdęs, sūnus tarė:

— Je, je, nutilo! Nenutilau, bet nuvargau. Kai atsilsėsiu, vėl šauksiu!

— Oi, liaukis, — tarė Tomas: —paimsiu aš tau vėzdą!

Andriukas dar ilgai žiaugčiojo ir užmigo.

Kad Andriukas jau turėjo keturiolika metų, kaži už ką supykęs akivaizdoj motinos davė per ausį Magdei. Barbora, matydama, grobė sūnų už plaukų ir nupešė. Tas atsisukęs tarė:

— Ar dar ir tu prieš mane?

Tai pasakęs daužė su kumščiu motinai per kuprą. Barbora nuliūdusi atsiliepė:

— Gerai sakė mano vyras, jog paaugęs tas vaikas išvarys mus iš gyvenimo, o rasi ir iš pasaulio!

Tai pasakiusi ėjo šalin verkdama. Bet tos motinos ašaros pamušė vaiką ir sutraukė ant jo Viešpaties bausmę.

Žiemai atėjus, Andriukas tėvų neklausydamas išėjo šliūžinėti ant tvenkinio. Ledas buvo dar netvirtas, traukšt įlūžo, o vaikas šmurkšt įkrito į vandenį sulig juosta, kaip varlė į balą. Išlipo ilgainiui, bet sušlapo ir didžiai sušalo. Parėjęs į pirkią, įsirgo karščiais, savaitę gulėjo ir numirė.

Andriukui mirus, Tomas tarė: „Gerai padarė, kad numirė, nes buvo išgama, ne vaikas". Motina vaipėsi, tačiau nedidžiai. Budynę atlaikę, kūną palaidojo sodžiaus kapinėse. Antrą dieną palaidotas Andriukas iškišo iš žemės ranką; žmonės tai pamatę užkasė ją su žeme. Per naktį vėl numirėlis ranką iškišo. Išgirdęs Skiemonių kunigas Bernatavičius ėjo pats veizdėti. Atradęs taip, kaip žmonės sakė, suvadino parapijonis. Susirinkus klausė tėvų, kas tai buvo per vaikas. Abudu atsakė: „Buvo labai piktas", o Barbora prisipažino gavusi nuo jo per sprandą.

Tuokart kunigas pasakė labai graudų pamokslą ir pridūrė: „Negali žemėj tilpti ranka, užgavusi savo motiną. Turi būti bausta ir čaižyta, nes gyva būdama paliko be bausmės". Tai taręs, išpiovė lazdelę iš blindės medžio, kapinėse augančio, ir liepė motinai kapoti per šitą iškištą ranką. Vos tiktai Barbora keletą kartų čakšt-čakšt surėžė, ranka pasislėpė ir daugiau nesirodė. Klebonas į Andriuko kapą įsmeigė tą lazdelę, kuri pavasarį prigijo ir ilgainiui išaugo į medį. Paskiau motinos baidė negerus vaikus tarydamos: „Oi, vaikai, išaugo jau kapinėse karklas! Nubaus ir jus Viešpats, jei tėvų negerbsite, neklausysite!"

VYSK. M. VALANČIAUS 85 METŲ MIRTIES SUKAČIAI PAMINĖTI (I)

DIDYSIS KOVOTOJAS M. VALANČIUS

(Š.M. GEGUŽĖS 29 D. SUKAKO 85 METAI NUO VYSK. VALANČIAUS MIRTIES)

Prieš 25-eris metus Austrijoje pasirodė trijų tomų veikalas, pavadintas „Žmonės, kurie kūrė istoriją". Ten yra patėikta galerija didžiųjų veikėjų, karių, politikų. Kitų žymiųjų vyrų tarpan priimtas ir Vytautas Didysis. Tuo niekas neabejoja, kad šis Kęstutaitis taip pat darė istoriją. Tačiau jis pasiliko tik vienas Nemuno šalies sūnus, įskaitytas į žymiųjų istorijos kūrėjų tarpą. Bet argi jis ir tebuvo vienintelis lietuvis? 19-jo amžiaus istorija čia duoda svarbų papildymą.

RAŠO **Zenonas Ivinskis**

Kuo Vytautas Didysis yra buvęs 15-jo amž. Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei, tuo po keturių šimtų metų iškilo kita asmenybė, kuri turėjo taip pat didelės reikšmės lietuvių tautos egzistencijai. Tas vyras, šviesdamas ir blaivindamas žmones, mokė tautą **priešintis** rusinimo bei pravoslavinimo bangai. Jis pats rašė daug religinio ir pasaulinio turinio raštų lietuviškai. Kai buvo uždrausta spauda lietuviškomis raidėmis, jis **nurodė** kelią slaptai lietuvių spaudai į Prūsus. Jis pats **organizavo** sistematingą lietuviškų knygų gabenimą iš užsienio ir ten slapta **išleido** eilę savo paties parašytųjų, kuriose buvo išdėstyta lietuvių pasipriešinimo rusams ir jų kovos programa. O ji aiškiai **mokė** žmones, kaip jiems elgtis akivaizdoje gudriai paspęstų carizmo pinklių ir jo planų. To vyro vardą, be abejo, kiekvienas lietuvis žino.

Pirmu žvilgsniu atrodo keistas sugretinimas! Koks gali būti panašumas tarp Vytauto ir Valančiaus? Pirmasis jų spindintis Lietuvos valdovas, visų pripažintas valstybininkas, nepasiekiamas karo vadas, praleidęs didžiausią savo gyvenimo dalį žygiuose ir ant žirgo. O kitas tik prastos mužikiškos kilmės altoriaus tarnas, teologijos profesorius ir pagaliau tik vyskupas, kurie pasaulyje šimtais skaičiuojami. Ar ne keistas palyginimas?

O vis tiek tarp šitų dviejų vyrų, atskirtų vienas nuo kito keliolika generacijų, **yra ne vienas bendras bruožas**. Kokie tie bruožai galėtų būti? Juk taip skiriasi visos politinio ir visuomeninio gyvenimo aplinkybės! Kai Vytautas savo žygiais istoriją kūrė, Lietuva žibėjo didelėje valstybinėje garbėje. O kai Valančius savo knygnešius organizavo, toji pat žemė jau aimanavo parmušta po 1863-jų sukilimo ir kentė rusų jungą.

Taip, laikai labai pasikeitė, bet veikiančios jėgos **pasiliko tos pačios**. Tad abu minėtieji vyrai **pirmiausia sprendė** lietuvių tautai pačius svarbiausius savo laiko uždavinius ir juos išsprendė **lemiamai**. Vytautas per lotyniškąjį krikštą ne tik savo valstybę kultūrino, bet jis pagaliau reikšmingai išsprendė nuolat kabantį kryžiuočių ordino pavojų. Tik to Kęstutaičio žygių dėka tepasibaigė anas du amžiu trukęs nuolatinis kraujo lašinimas iš gyvo lietuvių tautos kūno. Vytautas taip pat iškovojo Lietuvai valstybinį nepriklausomumą, atitaisydamas per vadinamąją uniją klaidingai nustatytąjį Lietuvos santykį su Lenkija.

Savo šimtmečio lietuvių tautos reikšmingiausius ir gyvybinius uždavinius taip pat atspėjo ir kitas lietuvis, tik ne puošniose pilyse ir rūmuose, o Žemaitijos Salantų ūkininko pirkioje augintas. Jis taip pat rodė savo tautai kelią. Nebebuvo, žinoma, jau kryžiuočių pavojaus. Jį buvo pakeitęs tačiau bandymas lietuvių tautą naikinti per rusinimą ir pravoslaviją, ir čia Rusijos imperija buvo užsukusi tiesiog pragarišką mašineriją. Bet Valančiui pasisekė iš to didžiojo pavojaus surasti išeitį ir nurodyti tautai tikrąjį kelią. Šitaip, nors Valančius jokio karo žygio neatliko, iškilo jis į didžiuosius lietuvių tautos vadus 19-me amžiuje. Neturime panašaus veikėjo Lietuvoje nei 17-me, nei 18-me šimtmetyje. Nebent 16-jo amžiaus gale su juo iš dalies galėtų lygintis tik Merkelis Giedraitis.

Ne vien savo atliktųjų darbų reikšmingumu tačiau Valančius yra žymiausia 19-tojo amžiaus asmenybė Lietuvoje ir gali būti statomas į istorijos kūrėjų eiles. Yra dar ir kitas bruožas, kuris jį vėl sieja su Vytautu Didžiuoju, ir tai yra būdinga didžiųjų veikėjų žymė. Dar Kęstučio ir Birutės sūnui gyvam tebesant, vieni jį kėlė į padanges, į antžmogius, lygino jį su Aleksandru Didžiuoju ir Cezariu. Vytauto žygiai buvo plačiai aprašomi ir skleidžiamas jo garsas Europoje.

Bet buvo tačiau ir tokių amžininkų, kurie tik ieškojo būdų sumažinti Vytauto didybei, kad ne taip aiškiai reikėtų pajausti savo mažumą ir menkavertiškumą. Tad Vytautas jau prieš penkis šimtmečius buvo puolamas ir šmeižiamas. Visi tie raštai, daugiausia Maskvos ir ordino stovyklose surašyti metraščių posmai, tik dar kartą patvirtino Lietuvos valdovo asmens stambumą. Ir panegiriškų į padanges kėlimų ir perdėtų niekinimų priežastis yra viena ir ta pati — dažnai paprastam žmogeliui yra sunkiai apžvelgiamos didžiojo asmens veikimo ribos. Tad ir vertinimai apie tokį asmenį ir jo darbus išeina prieštaraujantys.

Ir Valančius yra taip pat tokia asmenybė, kuri yra sukėlusi gyvų diskusijų, neužbaigtų spręsti problemų ir gana skirtingų vertinimų. Kartais atėjo prie to — taip išsišakojusio veikimo-vyro smulkučiai analitikai ar kabinetiniai kartotekininkai ar kokie tendencingi rašeivos. Ir ne vieno jų, atrodo, šalia tos didžiosios asmenybės atsistojus, yra buvęs uždavinys pažvelgti aukštyn ir ieškoti, ar nepamatys to vyro veikimo dešimtmečiuose kokio nors plyšelio, ko kio šešėlio. Taip buvo prasidėję, kaip ir su Kęstutaičiu, dar Valančiui gyvam tebesant. Bet tos pastangos nenutrūko, kai jis jau seniai šiai žemei buvo užmerkęs akis.

Jau per 63-jų sukilimą, kada visa Lietuva virė prieš rusus, Valančiui buvo daromas priekaištas, kad jis dėl vadinamojo

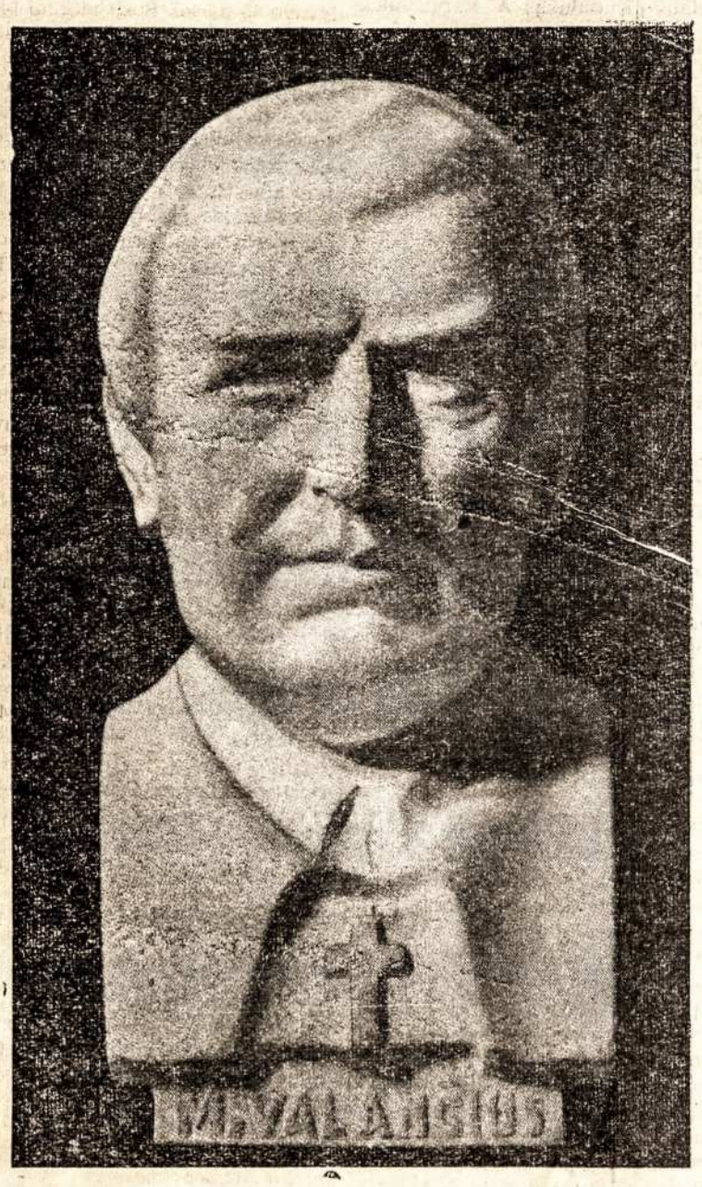

bendradarbiavimo su Rusijos valdžia **nepritaręs** tokiam sukilimui. Tad Žemaičių vyskupui ir buvo grasinama, ir siuntinėta laiškai su nupieštomis kartuvėmis... Iš kitos pusės tačiau caro aukštieji pareigūnai Valančių smarkiai kaltino, kad jis simpatizuojąs aniems sukilėliams, ir per mažą plauką jis nebuvo ištremtas į Rusijos gilumą.

Toliau, kai Valančius, lyg kokiu magiškos lazdos mostelėjimu, per trumpą laiką nublaivino lietuvių liaudį, susilaukė jis, žinoma, didelės opozicijos iš visų tų, kuriems pelnas smarkiai mažėjo, t.y. iš bravorininkų, smuklių laikytojų ir iš rusų valdininkų. Bet iš kitos pusės vėl buvo imta lietuvių spaudoje aiškinti, jog ne pats Valančius buvęs vyriausias blaivinimo inspiratorius ir veikėjas, o tik kai kurie jo bendradarbiai, pirmoje eilėje Silvestras Dovydaitis.

Arba vėl vaistininko svarstyklėmis ilgokai buvo imta vertinti Valančiaus lietuviškas spausdintas žodis! Taip pat buvo ir su jo švietimo pastangomis! Nors šis vyras vien lietuviškai parašė keliadešimt įvairiausio tipo knygų, nors jis ir savo gyrnai mokslinį veikalą jau prieš 107 metus lietuviškai paskelbė, buvo laikas tačiau, kada abejota ir net priekaištauta Valančiaus patriotizmui. O Daukanto ir Valančiaus santykiai ilgai buvo perstatomi vyskupo nenaudai.

Štai vėl šitas bendras bruožas abiems didiesiems veikėjams! Vytautui ir Valančiui! Palikuoniai pirmu žvilgsniu nebepajėgė suprasti ano meto asmens didybės, ir dažniausiai darė ir kartais tebedaro vis tą pačią klaidą, kai žiūri į anuos veikėjus tik šios dienos ir jos reikalavimų akimis. Mes čia nematome reikalo sustoti atskirai ties tuo iškraipytu Valančiaus paveikslu, kokis yra dabar Kremliui tarnaujančių autorių teikiamas. Jau neminint kitų grubių falsifikatų, užmirštamas elementarus reikalavimas, jog tikrasis vertinimas tegali būti atliekamas tuo matu, kuris yra pasiimtas iš tos pačios epochos, kurioje herojus yra gyvenęs ir veikęs.

Kur yra Valančiaus didybė ir jo žymieji darbai? Jie yra, žinoma, tampriai susieti su jo gyvenimu. Jį sudaro dvi nelygios dalys: **Valančius kapelionas bei profesorius** ir **Valančius beveik milijoninės vyskupijos valdytojas**. Pirmoji dalis — iki mitros — galės būti pora žodžių apsakyta.

(ELI)

Pavogė penkis vagonus svogūnų

(E) Kalinino rajono kolchozininkai pavogė penkis vagonus svogūnų, už kuriuos, nuvežę Kamčatkon, gavo 1 mil. 346 tūkstančius rublių.

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS

Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klijentai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs įsitikina. **Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas.** Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą.

Adresas:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
ENGLAND
Tel. ACOrn 0712

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

300 naujų inžinierių

(E) Šiais metais Kauno politechnikos institutas išleido per 300 absolventų. Būsimųjų inžinierių penktadalis, kaip paprastai, bus išsijotas po Rusiją; likusieji bus paskirstyti darbams Lietuvoje.

Vaivada mokino, kaip vitrinas gražiau išpuošti

(E) Kaune įvyko prekybos darbuotojų konferencija, kurios metu Vykd. komiteto Statybos ir architektūros reikalų skyriaus vyr. dailininkas Anicetas Vaivada mokė, kaip gražiau išpuošti parduotuvių vitrinas. Buvo rodoma filma, kaip yra ruošiamos vitrinos užsienyje.

Gulbės ir bebrai

(E) Radijo žurnalo „Gamta ir žmonės" duomenimis, šiuo metu, apytikriu apskaičiavimu, Lietuvos 20-je ežerų peri gulbės. Iš Voronežo buvo atvežta bebrų; jie paplito po upes ir upelius. Šiuo metu jų priskaitoma apie 700.

Auksiniai medalionai su Vilniaus Švč. Panele — £2.0.0. Auksinės standartinės grandinėlės — £1.7.6, sunkesnės £2.10.0. Vedybiniai žiedai ir kt. — Bijou-Jewellers and Watchmakers, 194, North End. Rd., London, W.14.

(Užsakydami paštu, prašom rašyti angliškai arba lenkiškai).

Duona iš lietuviškų varpų

Willi Gutting

Generalinis pasaulinio Eucharistinio kongreso sekretoriatas buvo savu metu paskelbęs rašinio konkursą, tema „Duona dėl pasaulio gyvybės. Mano asmeniškas pergyvenimas". Willi Gutting rašinys „Brot aus litauischen Aehren" laimėjo pirmąją premiją. Autorius yra buvęs Lietuvoje kaip karo belaisvis. Mūsų spaudai jau pažįstamas iš ELI straipsnių.

Vertėjas

❋

Lauke bréško Kalėdų rytas. Pirmą kartą, kilus epidemijai, vėl buvo praverti vartai spygliuotų vielų tvoros, supančios stovyklos ligoninę. Otto Baumgartneris, Vestfalijos ūkininkas, stabtelėjo po didžiule iškaba, pritvirtinta prie vartų sijos: „Būdamas sveikas, nieko čionai neieškok! Vien mirtis čia laukia tavęs!"

— Šitą galėtų jie dabar nuimti, — pastebėjo mano draugas, klampojant mums per gilų sniegą, stovyklos gatve. — Mirtis jau praėjo pro mūsų namus...

Ant aukštos tvoros tupėjo juodvarniai. Už jų tiesės baltas, bekraštis laukas, gaubiamas pilko dangaus.

— Jie išvalė baraką, kur valgom. Miško komanda atnešė eglių, — pasakojo žingsniuojant mano draugas. — O kapelionas, sargybinio lydimas, buvo nuėjęs į miestą, pas lietuvį kleboną. Pasiskolino, ką tik galėjo gauti, nes kažiko ir pats klebonas nebeturi. Iš vis, ar tau nenuostabu, kad majoras leido, sako, tik šį vienintelį sykį.

Valgyklos barake stovėjo kareiviai petys prie peties, plikai nukirptom galvom, nudėvėtom milinėm. Priekyje, tarp žalių eglučių, buvo pastatytas baltai apdengtas stalas; dvi žvakės degė ant jo; priešais — karo kapelionas (taip vadinome mes kariuomenės dvasiškį).

Nejudėdami, tyliai klausėsi kareiviai. Suskambo laiptų maldos, seni žodžiai „Introibo ad altare Dei". Taip, jie tikrai klausėsi, tie kareivėliai išbalusiais, įkritusiais veidais.

Kai buvo geresni laikai, girdėjo jie tuos žodžius paskutinį kartą.

Vienam užgiedojus „Es ist ein Reis entsprungen..." (vokiečių kalėdinė giesmė iš 16 amž.: „Išsprogo atžala..." — Vertėjas), įsijungė ir kiti iš pradžių kiek nedrąsiai, bet vėliau pro pilkšvus kvapo debesėlius prasiveržė galinga giesmė. Po evangelijos atsigręžė karo kapelionas į mus ir ir tarė trumpą žodį:

— Mano mieli draugai! Nors mes ir negalime giedoti giesmės apie linksmą kalėdinį metą, tai vienok siųskim aukštyn iš mūsų širdžių gilumos „Gloria ir excelsis Deo", nes Dievas gyvena ir virš rusiško dangaus. Žinau, jūs nenorite man tikėti; jūs manote, kad Jis jus užmiršo...

Šalia manęs stovėjo Otto Baumgartneris. Ar jo nekankino ta pati mintis?

Du šimtai gulėjo ant narų mūsų barake su rausvom dėmelėm ant krūtinių; pusė jų jau kliedėjo karštyje, kiti laukė, kol ateis jiems eilė...

— Bet aš jums duodu šventą kunigo žodį: Jis buvo pas jus ir ten, barakuose...— kalbėjo kapelionas.

Buvo šeši barakai, vienas mūsų. Vakarais sunešdavome — Otto ir aš — mirčiai paskirtuosius į vieną vietą.

— ...ir aš jums sakau: Jis matė jus jūsų varge...

Ir kartais klausydavosi vienas mudviejų, kurs tuo metu budėdavo, pasilenkęs ant tamsoj skęstančio kampinio naro krašto, ar dar kas kvėpavo.

— ...jūs klausiate: kodėl? Kodėl? Bet ar klausė prakartėlėje šaląs Kūdikėlis, Kalėdų naktį pradėjęs kryžiaus kelią, ar klausė Jis nors vieną kartą „kodėl"?

Rytais paimdavome mirusiuosius nuo kampinio naro ir suguldydavome juos prieš namą, ant neštuvų. Tada atvykdavo laidotojų komanda užkasti mūsiškių ir kitų iš penkių barakų stovyklos kapinėse.

— O vienok, mano draugai, vienok — Gloria in excelsis Deo!..

Geras buvo pamokslas, tiko kaip tik mums, esantiems dėmėtosios šiltinės stovykloje. Ramiai klausėsi kareiviai savo vidaus balso.

Mišios tęsėsi. Karo kapelionas pakėlė baltą duoną, išaugusią ant lietuviškos žemės, ir sidabru spindinčia taurę su vynu. Lenkėsi kareivėliai prieš Dievą, kuris kentėjo kaip ir jie ir atėjo štai į jų šaltą valgyklos baraką, kad čia būtų priimtas.

O per Ite missa est, kai karo kapelionas vėl atsisuko į mus, palaukė jis akimirką ir pridūrė, matyt, prieš visas taisykles:

— Ak jūs, išlikusieji! Jūs, išlikę gyvi! Jūs vargšai! Mano broliai!.. O vis dėl to— Gloria in excelsis Deo!

Kai jis nusisuko, mes pastebėjome, kad jis pravirko. Taip, jis verkė... Jo jauni, siauri pečiai trūkčiojo po pilka palaidine.

Tylėdami stovėjo kareiviai ir laukė, kol karo kapelionas išsiverkė...

Vertė J. Medaitis

Draugas Verichov moko kovoti su „buržuaziniais nacionalistais"

(E) Kaune įvyko 2 dienas trukęs partinio ir komjaunimo švietimo propagandininkų seminaras. Minkevičius skaitė paskaitą apie „reakcinio klerikalizmo esmę". Rusas Kačenovas padarė tarptautinę apžvalgą, o kitas rusas Verichovas mokė dalyvius, kaip kovoti su „buržuazinių nacionalistų ideologiniais pasireiškimais ir imperialistinės propagandos įtaka". Vėliau pranešėjai kvotė dalyvius, kaip jie atlieka propagandinį darbą praktikoje.

Du kiškiai vienu šūviu

(E) Šiuo metu Rusijoje yra didelė darbo rankų stoka. Šiai darbo rankų stokai užpildyti sovietų vyriausybė nutarė vidurinėse mokyklose įvesti prailgintą dieną: vai kai praktiškai praleis visą dieną mokykloje. Motinos atpalaiduojamos nuo vaikų priežiūros ir kartu verčiamos dirbti fabrikuose bei kitur. Kartu vaikai mokyklose yra apsaugomi nuo tėvų auklėjimo įtakos; o mokyklose jie auklėjami griežtai komunistiškoje atmosferoje.

Tuščios krautuvės

(E) Dar toli iki sekančio derliaus, o Frunzės (Kirgizijoje) krautuvėse beveik nėra šviežių daržovių nei bulvių, nei vaisių. Miesto gyventojams tenka ieškoti šių prekių pas paskirus vertelgas.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

KUR DĖTI BARZDAS?

Nemėginkit šeštadieniais iš žvejų uosto autobusu važiuoti į Klaipėdos centrą. Beje, jei turite stiprias rankas, jei sagos gerai įsiūtos, o puspadžiai dar šiaip taip laikosi — galite ir pamėginti.

Per laimę autobusan patekę vieni į kitus nežiūrime. Moterys, gailestingos kondukto rės įleistos pro priešakines duris, apsimūturiavusios skarelėmis. Vyrai apikakles pa sistatę ir kepures žemai ant akių užsimaukšlinę. Visi mes, barzdomis apžėlę vyrai grožio trokštančios moterys, skubame į miesto centrą. Mūsų tikslas — kirpykla.

— Keistuoliai! — pasakysite. — Būtinai jiems kirptis ir garbanotis centre. Šitokias nesudėtingas procedūras galima atlikti ir vietoje.

Taigi, būk mandras, patek į fanerinę būdelę, kurioje tetelpa vienintelis kirpėjas ir pustrečio jūreivio. Lauktumėm lauke, bet žiemą šalta, o vasarą saulutė kepina ir suoliuko nėra. O moterims ir tokios kirpyklos nerasi.

Buvo laikai, kai netoli žvejų uosto telkšnojo pelkė, ir tokia biauri pelkė, kad, kaip sako prietaringos bobelės, joje net velniai veisėsi. O paskui atėjo statybininkai, pelkę nusausino, naujus namus pastatė. Velnių nė kvapo neliko. Užtat atsirado Nachimovo gatvėje ištisas buitinio aptarnavimo kombinatas. Veikė. Ar tai dėl drėgmės, ar dėl kitų nežinomų priežasčių nusibodo jam veikti. Ėmė ir visai užsidarė. Dabar jo vieton atsikraustė keli siuvėjai ir batsiuviai, kurių dėka gėrai pasiūti drabužiai iš mūsų miestelio baigia galutinai išnykti, o sutaisyti batai į trečią dieną beviltiškai išsižioja.

Žvejų miestelyje gyvena keliolika tūkstančių žmonių, žuvies apdorojimo įmonių darbininkų. Mums ne tik nevalia auginti barzdas, garbanoti plaukus, siūti kostiumus, taisyti batus. Mums taip pat negalima sirgti sloga, įsipiauti pirštą, alpti — vaistinės ar jos punkto miestelyje ir su žiburiu nerasi.

Negalima mums taip pat gerti gazuoto vandens. O degtinę — prašome.

Už butą, šviesą, vandenį mokėti ne tik galima, bet ir reikia. Tada vėl šturmuojame autobusą, barstome sagas ir vienas greičiau už kitą lekiame į miesto kasą.

Paskiau, kaip žmonės sako, grįžtame prie jūros ir laukiame giedros. Kad tik tos barzdos taip greitai neaugtų!

Klaipėda.

Mūsų skundą užrašė:

M. Vytaitis, J. Bartkus

(„Šluota", 1960 m. Nr. 8).

UŽMIRŠO SKYLĘ

Rokiškio žemės ūkio mašinų gamykla įsisavino ir pradėjo gaminti labai reikalingas mūsų statybininkams detales — lankstus durims.

Lankstai būtų vidutinio blogumo: nors ir visi kliba, bet tik kai kurie nesilanksto. Viena bėda — daugelyje lankstų gamybininkai užmiršo išdurti skyles, pro kurias lankstai prikalami prie durų.

Nerimti žmonės šneka, jog tai padaryta tyčia, kad statybininkai lankstus prie durų seilėmis klijuotų, nes prikalti jie tuojau sulūžta.

E. Jotas

(„Šluota", 1960 m. Nr.6).

Europos Lietuvių Kronika

VASAROS STOVYKLA

Šių metų vasaros stovyklą bus didelio liūdesio šešėlyje, nes ne tik skautai, bet ir visas Anglijos lietuvių jaunimas neteko savo mylimo vado ir brolio a.a. v. sk. K. Vaitkevičiaus.

Neklysiu sakydamas, jog v. skautininkas buvo ne tik Rajono vadas, bet kartu įkūrėjas ir globėjas. Šios mūsų vasaros stovyklos buvo jo kūrinys, o jo atsilankymai į stovyklas buvo visuomet mūsų visų laukiami.

Deja, šiais metais mes jo nebematysime. Stovykla įvyks nuo liepos 30 d. iki rugpiūčio 8 d. Lietuvių Sodyboje.

Kviečiu visus tiek skautus-tes, tiek neskautaujantį jaunimą, kad visi bendrai mūsų laužų šviesoje prisimintume tas gražias stovyklas ir tą mielą, visuomet linksmą skautininko veidą.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, ne turtingųjų tėvų jaunimas bus atleidžiamas nuo mokesčio ir pagal išgales apmokėta jiems kelionė į stovyklą ir atgal.

Šiam reikalui bus pravesta piniginė rinkliava.

Per eilę metų šios tradicinės vasaros stovyklos, įgalinančios mūsų jaunimą pastovyklauti lietuviškoje aplinkoje, pagal lietuviškus papročius ir su lietuviška daina, tapo viena priemonių lietuvybei išlaikyti mūsų jaunimo tarpe. O tokias stovyklas suorganizuoti, į kurias galėtų atvažiuoti ir neturtingiausias jaunuolis ar jaunuolė, be lietuviškos visuomenės paramos būtų neįmanoma.

Tikiu, kad mūsų visuomenė ir šį kartą parems kilnų ir lietuvybei naudingą darbą.

Prašau registruotis ne vėliau kaip iki liepos 20 d. Stovyklos mokestis 2 sv. 10 šil.

Rašyti šiuo adresu: **J. Alkis, 32 Davis Ave., Hunton St., London, E.1.**

Iki pasimatymo stovykloje.

MŪSŲ RĖMĖJAI

Pranas Ivanauskas, didysis lietuviško spausdintojo žodžio gerbėjas ir rėmėjas ir apskritai lietuviškas geraširdis, nuolat gausiai atsilyginąs už kiekvieną knygą ar laikraštį ar kitokį spausdinį, dabar atsiuntė už „Rojaus vartus", „Rinktinę" ir kalendorių 2 svarus.

Už „Rojaus vartus" ir „Rinktinę" apsimokėdami priedo taip pat atsiuntė R. Gustainis, J. Kaleckas, J. Zaleckas, o K. Kairys už kalendorių 10 šil.

DBLS CENTRO ŽINIOS

M. Bajorinui atsistatydinus, nuo birželio 1 d. Bendrovės iždininko pareigas perėmė L.N.-Bvės sekretorius A. Pranskūnas. Bendrojo pobūdžio reikalų priežiūra pereina L.N.B-vės valdybos žinion. Kaip jau buvo pranešta, B-vės Valdybą sudaro S. Nenortas — pirmininkas, A. Pranskūnas — sekretorius, J. Lūža, J. Bendorius ir V. Strimas.

* * * *

Birželio 3 d. DBLS Pirmininkas S. Nenortas ir sekretorius A. Pranskūnas vėl turėjo pasimatymą su British Council for Aid to Refugees, ir buvo aptarti svarbūs reikalai, liečiantieji Lietuvių Namų B-vės trumpalaikę paskolą. Gautas pasižadėjimas, kad British Council for Aid to Refugees kiek galėdamas padės mūsų reikalais. Tuo reikalu abi pusės daro tolimesnius žygius.

* * * *

Birželio 7 d. Lietuvių Namuose šaukiamas Namų B-vės Valdybos posėdis, kuriame bus aptarti svarbūs einamieji reikalai. Taip pat numatoma, kad posėdy dalyvaus ir vienos firmos atstovas, kuri žada parūpinti Lietuvių Namų B-vei ilgalaikę paskolą.

* * * *

DBLS Centrinis iždas yra gavęs auką Vasario 16 gimnazijai iš Liet. Atgimimo Sąjūdžio Londone. Ši auka sumoje 14.10.0 artimoje ateityje bus persiųsta Vasario 16 gimnazijai.

TAURAS

(A. Briedis)

MAIL ORDER & PARCEL SERVICE

88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3.

Tel. ACO 9471

TAUTIEČIAI

Gera prekė žemiausia kaina tik pas TAURĄ. Kodėl? Todėl, kad TAURAS, būdamas grynai lietuviškas, savistovus, niekam nepriklausąs, nesidalyjąs su nieku savo uždarbiu, žino, kad net keleta proc. žemiau krautuvės kainų galima išsiversti ir tuo pačiu padėti savo tautiečiams.

Kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų TAURUI yra artimas ir mielas. TAURAS nori kiekvienam padėti. Todėl jis mielai siūlo kiekvienam savo patarnavimą — greitą ir sąžiningą, gerą prekę už galimai žemesnę kainą.

Rašomosios Olympia mašinėlės su lietuviškais ženklais, vokiški ir švediški akordeonai. Vaistai, oda, avalynė. Angliškos grynos ir geros Botany vilnos medžiagos. Šveicariškos grynos vilnos skarelės 31x31" nuo 20/6 su muitu. Vokiška impilams medžiaga 63" — 15/3 už jardą (su muitu). Gražiausių spalvų nilonas 47" —14 šil. (su muitu). Nilono skarelės 30x30" — 14/9 (su muitu).

Prašykite kainoraščių, bei norimų medžiagų pavyzdžių ir avalynės katalogų. Ir tuo sutaupysite sau svarų, kartu pasiųsdami artimiesiems geras, t i k geras, prekes.

LONDONAS

DERBY ARKLIŲ LENKTYNIŲ LOTERIJA

Londono lietuvių parapijos Derby arklių lenktynių loterijos traukimas atliktas gegužės 28 dieną.

Bus išmokėtos premijos už arklius, laimėjusius pirmąsias tris vietas. Laimingieji bilietai turi būti pristatomi. Kiti sąraše pažymėtieji gauna arklio bėgiko premiją 5 šil. vertės.

Visi platintojai prašomi savo rajone žinoti mus laimėjusiųjų bilietų savininkus paraginti, kad atsiimtų pinigus, pristatydami laimingąjį bilietą. Jeigu kas norėtų premijas paaukoti bažnyčiai ar loterijos pelnui, kuris taip pat skiriamas bažnyčiai išlaikyti, turėtų pranešti tai.

Laimėjimų sąrašas:

Alcafeus — 3576, E. Simpson, Radford, Coventry; Angers — 4122; Auroy — 4507, A. Knabikas, London; Chrysler III — 4111, G.W.; Die Hard — 3818; Zaveckas, Nottingham; Exchange Student — 2674, Petkevičius, Wolverhampton; Ides of March — 1144, Raulinaitienė, Derby; Kamok —1569, Starulis, London; Kythnos— 2390, Arnold, Northants; Lustrous Hope— 3386, Ragauskas, London; Marengo — 3106, Gilys, Sheffield; Marlborough II — 4788, Gullaker, Corby; Mr. Higgins — 4104; Mozart — 3744, Dzvonkus, Coventry; Oak Ridge — 4476, Mrs. Zakary, London; Picture Goer — 1477, Rodgin; Port St. Anne — 2010, McCaffrey, Sheffield; Primon — 4138; Proud Chieftain — 2342 —Rae, Northants; **St. Paddy —2951. J. Strausa, Northampton.** Stupor Mundy — 3562, Coventry; Tulyartos — 2920, Navickas, Gloucester; Torullo — 3560, Dimša, Coventry; Tudor Period— 3847, Šalčius, Nottingham ir Vienna — 4168, P. Hannrean.

MANCHESTERIS

BIRŽELINIŲ MINĖJIMAS

Manchesterio Lietuvių Klubo valdyba, visoms kitoms lietuviškoms organizacijoms talkininkaujant, 18 d., šeštadienį, ruošia žiauriųjų birželio dienų

MINĖJIMĄ.

Programa: 4 val. po pietų visi renkasi Moston R. Kat. kapuose, kur prie paminklinio Kryžiaus visų organizacijų vardu bus padėtas vainikas ir kun. V. Kamaitis pasakys pamokslą.

Po to visi grįžta į Lietuvių Klubą, kur svečias iš Bradfordo V. Ignaitis skaitys tai dienai pritaikytą paskaitą.

Manchesterio ir apylinkės lietuviai prašomi dalyvauti tiek kapinėse, tiek Klube ir savo dalyvavimu pagerbti išvežtuosius savo gimines ir tautiečius.

Rengėjai

NORTHAMPTONAS

PAMINKLAS A.A. S. NIEMČIAUSKUI

Tikimės, kad šią vasarą pastatysime paminklėlį tragiškai kelių nelaimėje žuvusiam Peterborough apylinkėje buvusiam DBLS Northamptono sk. nariui a.a. S. Niemčiauskui.

Aukų rinkimas bus baigiamas birželio 15 d. Renkant aukas jau buvo aplankyti keletas kolonijos gyventojų, ir aukų jau gauta, bet yra ir neaukojančių.

Iki šiol aukojo: po 10 šil. Švakai, Sabaliauskai, Petruševičiai, P. Jaškūnas, A. Pusvaškis, S. Šimkus, Utkai; po 5 šil. Šidlauskai, Maciulevičiai, Venckus, A. Linkevičiai; po 3 šil. Laukaičiai, A. Pakalnis.

Aukas rinkti, pasirodo, ne per maloniausias reikalas, bet prašau ir patarių aukoti visus, nes ir kapą aplankyti bus nedrąsu, neprisidėjus auka.

Būkime jautrūs, neužgaukime mirusio pačioje jaunystėje, kuris neturi čia jokių giminių ar artimųjų. Būkime jo sesės ir broliai, papuoškime jo kapą.

Gaunama aukų ir iš už kolonijos ribų. Jos bus paskelbtos vėliau.

Broliškas ačiū ir pagarba aukojusiems.

Skyriaus pirmininkas A. Barančiukas

NOTTINGHAMAS

IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS

Birželio 19 d., 2.30 val. p.p., FRIDFS Hall, THURLAND Street, rengiamas

Birželio įvykių Minėjimas

Programoje — žodis atskirų tautybių atstovų ir Tautos Himnas.

Paskaita anglų kalba Dr. St. Kuzminsko. Po to bus meninė dalis, kurią išpildys latvių, estų ir lietuvių pajėgos.

Kviečiame būtinai dalyvauti visus lietuvius Tautos tragedijos 20 metų sukakčiai paženklinti.

Baltų Komitetas

DERBY

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Po ilgesnės pertraukos ir įvairių tragiškų nelaimių, kurias šis Skyrius turėjo pergyventi, ypač mūsų Skyriaus steigėjui ir ilgamečiam jo pirmininkui a.a. K. Vaitkevičiui mirus, kai Skyrius neteko vieno veikliausių ir labiausiai prie Skyriaus prisirišusių narių ir visuomenės veikėjų, nors ir dar smarkiai sukrėsti tos netikėtos nelaimės, vis dėlto bandome žengti pirmyn ir dirbti tą darbą, kurį mielas Kazimieras dirbo.

Birželio 18 d., 6 val. vakaro, Skyriaus Klubo patalpose Skyrius rengia išvežtųjų minėjimą. Reikia priimti dėmesin, kad toks minėjimas ruošiamas tik kartą metuose ir tik kartą savojoj apylinkėj, todėl malonu būtų, kad vietos ir apylinkės lietuviai tikrai jame dalyvautų.

Nors pats Skyrius ir labai kukliai teišsilaiko, tačiau tos dienos pelną skiria mūsų Šalpos Komitetui, kuris šiuo metu turi labai daug darbo, ypač prižiūrėdamas ir tvarkydamas mirusiųjų tautiečių kapus, kurių jau čia turime apie šešis.

Kaip iki šiolei, taip ir toliau Skyrius žada nenuleisti rankų ir dirbti. Narių pasireiškimai labai optimistiškai skatina Valdybą krutėti. Taip pat labai malonu matyti, kad vis daugiau vietos lietuviai supranta organizacijos reikalingumą ir, nors nebūdami S-gos nariais, mielai padeda įvairiuose parengimuose. Reikia tikėtis, kad gal neužilgo vėl visi išvien, palikę kitokius reikalus, dirbsime tik vienam tikslui — lietuvybei išlaikyti.

J. Levinskas

VOKIETIJA

BRITŲ STUDENTAI TALKININKAUJA UŽSIENIEČIAMS PABĖGĖLIAMS

Vehrtėje, netoli Osnabruecko, pereitais metais buvo pastatyta 13 nedidelių namų, kuriuose įkurdinta 20 užsieniečių pabėgėlių šeimų, daugiausia tbc ligonių ir kitokių invalidų. Namai numatyti trejų metų bėgyje perduoti įkurdintiesiems nuosavybėn ilgamečio išsimokėjimo sąlygomis. Įkurdintųjų tarpe yra ir 7, iš likviduotosios Wehneno stovyklos atkeltos, lietuvių šeimos, kurios čia labai patenkintos.

Kadangi namai yra pastatyti neseniai čia buvusio miško vietoj, tad sklypai, kurių dydis kiekvienam namui sudaro 1000 kv. metrų, yra reikalingi didelio ir sunkaus kultyvavimo darbo. Įkurdintieji dėl ligos ar senatvės patys nepajėgia atlikti tai. Nuo balandžio mėn. pradžios čia talkininkauja 15 britų studentų ir studenčių grupė, kurią yra suorganizavusi Vokietijoje gyvenanti britė p. Tello.

Pažymėtina, kad talkininkai yra labai malonūs. Jie ne tiktai kad nuo ryto iki vakaro sunkiai dirbdami šalina daugybę čia esančių didžiulių akmenų ir kelmų, bet ir padeda ir kituose sunkesniuose darbuose.

Tarp talkininkaujančių studentų ir įkurdintųjų pabėgėlių yra užsimezgę labai nuoširdūs santykiai. Talkininkai dažnai suruošia susipažinimo tikslu pobūvius, į kuriuos pakviečia ir pabėgėlius.

Lietuviai geraširdžiams studentams už talką yra labai dėkingi.

V.M.

LIUBECKAS

Susirinkimas

Visuotiniame metiniame susirinkime dalyvavo 45 nariai. Susirinkimui pirmininkavo stud. V. Bartusevičius, sekretoriavo H. Ensinas. Apylinkės Valdybos pirmininkas P. Kotkis padarė metinės veiklos pranešimą. Jis apgailestavo, kad tėvai nerodė susidomėjimo mokykla ir nesiuntė į ją vaikų. Tačiau mokyklą bus stengiamasi ateityje atgaivinti.

Pranešėjas pasidžiaugė įvykusiais švenčių minėjimais, kurie visi praėjo gana gražiai. Ypač gražų įspūdį paliko Birželio trėmimų minėjimas.

Buvo išleisti apylinkės informacijų 2 numeriai. Šios informacijos daugumos narių buvo maloniai sutiktos.

Iš Kanados ir Australijos apylinkė gavo 300 DM pašalpų. Šie pinigai buvo išdalyti ligoniams ir seneliams. Dvi mažos rūbų siuntos buvo gautos iš Švedijos per LRK ir viena stambesnė rūbų siunta iš JAV per NCWC.

Baigdamas pranešimą pirmininkas padėkojo už glaudų bendradarbiavimą savo bendradarbiams ir visiems apylinkės nariams.

Susirinkimo naujai išrinktoji Valdyba šitaip pasiskirstė pareigomis: P. Kotkis — pirmininkas, Vl. Klevečka — sekretorius, H. Ensinas — iždininkas, Br. Medelinskas ir St. Stungurienė — nariai. Revizijos komisijon išrinkti: pirm. D. Statkus ir nariais: M. Masiulionis ir Pr. Liegus.

Pirm. Pr. Kotkiui ilgesniam laikui iš Liubecko išvykstant, šias pareigas perima Vladas Klevečka. (Inf.)

BURGSTEINFURTAS

Nauja Valdyba

Apylinkės narių susirinkime buvo išrinkta šios sudėties valdyba: J. Žiemelis — pirmininkas, J. Bračiulis — sekretorius ir J. Rakauskas — iždininkas. J. Markauskas ir V. Vitkevičius buvo išrinkti į Šalpos Komisiją. Apylinkės Valdyba rūpinasi Birželio įvykių minėjimu ir dalyvavimu pirmininkų suvažiavime. (Inf.)

HAGENAS

Balandžio 21 d. Hagene, šv. Juozapo ligoninėje, staiga mirė Hageno lietuvių apylinkės narys Antanas Lebedis. Jis buvo gimęs 1911 m. sausio 19 d. Grubynuose, Šiaulių apskr. Paliko žmoną ir du vaikus. Palaidotas Wuerzburg(Zell).

MOTINOS DIENA MIUNCHENE

Gegužės 8 d. Miuncheno ir apylinkės moterų grupė aplankė lietuvius seneles ir senelius Miuncheno senelių prieglaudoje. Ten pat salėje jos surengė ir Motinos Dienos minėjimą, į kurį susirinko būrys vietinių ir iš toliau atvykusių lietuvių.

Susirinkusius minėjiman nuoširdžiai pasveikino Lietuvių Moterų Valdyba, įteikda ma puokštes žydinčių gėlių motinoms ir močiutėms, kaip padėką už jų nuopelnus. Taip pat jautriai sveikino ir tarė žodį Miuncheno lietuvių bendruomenės pirmininkas.

Meninėje dalyje gražiai pasirodė lietuviškos mokyklos mokiniai, pasakydami A. Karvelytės ir Partizano žodis motinai eilėraščių. Ypač jautriai nuteikė klausytojus Hermano perskaitytas nežinomo poeto Lietuvoje parašytas eilėraštis motinai ir Hermanienės daina „Oi, kas bus, močiutė". Toliau buvo lietuviškų dainų, kurias dalyviai drauge su rengėjomis padainavo prie vaišių stalo.

J.V.

ITALIJA

PARAMA KELIONEI Į E. KONGRESĄ

Tarptautiniam Eucharistiniam Kongresui, kuris įvyks šią vasarą Miunchene, ruošiasi visas laisvas katalikiškasis pasaulis.

Tai graži proga ne tik visiems kartu pagerbti Eucharistinį Kristų, bet taip pat, ypač mums tremtiniams, visam pasauliui gyvai priminti, kad dar yra tautų, kurioms neleista laisvai pasireikšti, ir kad tokių tautų tarpe yra ir Lietuva.

Čia irgi bus tam tikra „viršūnių konferencija" (tik su daugiau užtikrintu pasisekimu), kur kiekvienos tautos „didybė" priklausys ne tiek nuo jos politinių pajėgų, kiek nuo jos organizuotumo bei prisistatymo; tuo ji tars savo žodį pasauliui.

Ir lietuviškasis Castelnuovo jaunimas gyvai trokšta prisidėti prie Lietuvos atstovavimo (ypač prie pavergtojo Lietuvos jaunimo atstovavimo) šiame tikrai pasauliniam katalikybės seime. Betgi šio jų troškimo išsipildymas priklausys nuo finansinių išgalių, kurios, aišku, labai kuklios, jei tautiečiai prie to neprisidės. Bet kadangi čia yra gyvas Lietuvos interesas, dėl to jis turi būti ir jaučiamas kaip bendras visų— lietuviškosios bendruomenės — reikalas, prie kurio būtina prisidėti.

Įstaigos vadovybė nuoširdžiai dėkoja didžiai gerb. kun. J. Gutauskui (Skotija), kuris jau pasiuntė 25 svarus „mokinių grupės kelionei į Eucharistinį Kongresą Miunchene". Iš anksto gili padėka ir kitiems kilniaširdžiams, kurie didesne ar mažesne parama prisidės prie šios mokinių kelionės pilno įvykdymo.

Salezietių Įstaigos Vadovybė

ŽINIOS IŠ N. ZELANDIJOS

Su Barovansky baletu iš Australijos į Zelandiją atvyks dvi lietuvaitės šokėjos Regina Plokštytė ir Ramona Rataitė. Aucklande abi šokėjos buvo apsistojusios vienoje lietuvių šeimoje ir turėjo progos susitikti su šiame mieste gyvenančiais tautiečiais. Baletas po sėkmingų pasirodymų Aucklande išvyko į kitus miestus. Baleto sezonas Zelandijoje tęsis dešimt savaičių, ir per tą laiką bus aplankyti 8 miestai.

(Regina Plokštytė ėjo baleto mokyklą Londone, dalyvavo Londono Lietuvių tautinių šokių grupėje. Red.).

* * *

Motinos Dienos minėjimą Aucklande pirmąją gegužės mėn. sekmadienio dieną surengė Apylinkės Valdyba. Visą meninę programą atliko patys vaikai, vėliau sekė kavutė.

* * *

Nors ir neturėdami lietuvio kunigo, jau eilė metų Aucklando lietuviai kiekvieną gegužės mėn. sekmadienį renkasi į šv. Patriko katedrą gegužinėm pamaldom. Šiomis pamaldomis lietuviai įgijo daug vietinės dvasiškijos palankumo, nes kitos, kad ir gausesnės, tautinės katalikų grupės, kaip lenkai ar italai jų neturi.

* * *

Neseniai pasibaigusioje Contemporary N. Zealand Painting and Sculpture parodoje Aucklando Meno Galerijoje tris aliejinius paveikslus išstatė lietuvis dailininkas Rudolfas Gopas. Parodoje dalyvavo tik stipriausi menininkai. R. Gopas spaudos kritikų buvo atžymėtas kaip vienas iš geriausių. Kataloge ir kritikoje pažymėta, kad Gopas yra lietuvis. Dabar ši paroda yra pakeliui po kitus Zelandijos miestus.

R. Gopas jau keli metai kai dėsto Canterbury universiteto meno mokykloje.

* * *

Metinėje Aucklando universiteto studentų procesijoje, kuri sutraukia daug žiūrovų, lietuviai studentai satyriškai parodė keletą vaizdų sovietinėmis temomis. Vienas kolega pareiškė: „Kol tie žalčiai mūsų tėvynėje viešpataus, tol mes jiems neduosime ramybės..."

* * *

Baltų Klubas Aucklande birželio mėnesio pradžioje rengia minėjimą prieš 20 m. Sovietų Sąjungos įvykdytojo Lietuvos, Latvijos ir Estijos užpuolimo ir padarytųjų ir daromųjų skriaudų tiems kraštams. Pagrindinis kabėtojas bus Zelandijos parlamentaras L. Gotz.

G.P.

PAIEŠKOJIMAI

LINDOVSKOJ Stanislav, gimęs 1928 m. Vilniuje, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

V. VOKIETIJOJE 4 ASMENŲ ŠEIMA VIDUTINIŠKAI GAUNA 708 DM BRUTO PAJAMŲ

(E) Vakarų Vokietijoje 1959 m. vieno darbininko 4 asmenų šeima vidutiniškai gavo 708 DM bruto mėnesiui. Palyginus su 1950 m., pajamos padidėjo dvigubai. Kaip Koelno vokiečių pramonės institutas praneša, vidutiniškai 86 proc. visų miesto valdybos biudžeto pajamų prisidėjo prie šeimos pajamų. Didesnė šeimos pajamų dalis nėra išleidžiama, bet taupoma. Mėnesinės maisto išlaidos sudaro 39.2 proc. visų pragyvenimo išlaidų, vietoje 46.4 proc.. 1950 metais. Išlaidos butui, kurui ir šviesai sumažėjo, o išlaidos namų apyvokos dalykams, išlaikymui bei mokslinimuisi, priešingai, padidėjo beveik dvigubai.

Kiek Lietuvoje žvėrių ir kurapkų

(E) Vasario 15 dienos skaičiavimu Lietuvoje buvę 1.100 briedžių (pereitais metais buvę 916), elnių 380 (356), stirnų 26.540 (22.000), šernų 4.139 (3.150), pilkųjų kiškių 148.000 (121.000), baltųjų kiškių 3.650 (3.080), kiaunių 5.320 (4.790), vilkų 152 (104), lapių 16.000 (13.450), laukinių šunų 3.000 (1.885), ūdrų 2.280 (tiek pat ir pernai), voverių skaičius sumažėjo iš 22.000 iki 19.600. Kurapkų pernai buvo 46.000, dabar esą 74.000.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

WINTREX

always in time

GIFT PARCELS

SPECIALUS PASIŪLYMAS

Dideli siuntiniai iki 44 SV. gali būti pasiųsti jūsų šeimoms ir draugams.

Išlaidos yra tokios: manipuliacinis mokestis, paštas ir draudimas £6.0.0 (priedo — muitas). Visais reikalais kreiptis:

WINTREX & CO. LTD.

60 & 64, PEMBROKE RD., LONDON, W.8.

Tel.: WEStern 0305/1255